

การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ภิรมย์ สิทธิกมลรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2550

**DEVELOPING STRATEGIES IN OPERATIONAL PARTICIPATIONAL
PROCESS FOR MEMBERS OF BANKRANG PHITSANULOK
WATER USERS CO-OPERATIVE LIMITED**

Phirom Sitikamonrat

**A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Field in Development Strategy
Pibulsongkram Rajabhat University**

2007

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ชื่อนักศึกษา

นายภิรมย์ สิทธิกมลรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพล เสมอพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำยอง สำเร็จดี

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด 2) พัฒนาหาคุณภาพ กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด 3) ทดลองใช้กลยุทธ์โดยการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกก่อนและหลังการใช้กลยุทธ์ ระหว่างเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2549 กับ ช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2550 4) ประเมินกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด หลังการใช้กลยุทธ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่า t-test dependent ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 231 คน 2) การกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา 3) ทดลองใช้กลยุทธ์ กับสมาชิกสหกรณ์ที่สมัครใจ จำนวน 30 คน 4) ประเมินการใช้กลยุทธ์ ซึ่งพบว่าสภาพการมีส่วนร่วมนั้น ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำมีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ระดับน้อย ความคิดเห็นที่มีต่อสหกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย กลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ การให้การศึกษาฝึกอบรม กำหนดกิจกรรมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม แบ่งกลุ่มคัดเลือกผู้นำ และการกระตุ้นเตือน เป็นเวลา 3 เดือน ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการใช้กลยุทธ์ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นที่มีต่อสหกรณ์ ในภาพรวมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีการซื้อสินค้าจากสหกรณ์อยู่ในระดับมากที่สุด

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่อประธานที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่อกรรมการที่ปรึกษา.....

Title DEVELOPING STRATEGIES IN OPERATIONAL PARTICIPATIONAL PROCESS FOR MEMBERS OF BANKRANG PHITSANULOK WATER USERS CO-OPERATIVE LIMITED.

Author Mr.Phirom Sitikamonrat

Advisors Assistant Professor Dr.Chumpol Semakhan
Assistant Professor Lamyong Samretdee

The objectives of this study were to 1) explore members participation of Bankrang Phitsanulok Water Users member Co-operative Limited. 2) develop quality strategies to solve their situations water users co-operative limited. 3) test the of developed strategies before and after between June to August 2006 and June to August 2007. 4) assess the strategies during June to August 2007. The target group was members of the Water Users Co-operative Limited. The data were collected by using a rating scale questionnaire and analyzed by using t-test dependent, percentage, mean and standard deviation. The experiment was divided in to 4 steps. The first step was to explore the participation of 231 members. The second step was to formulate strategies to solve the most serious problems. The third step was to test the strategies which were done with 30 volunteers for 3 months. The fourth step was strategies assessment. It was found that most of its members understood the idea, principles, of co-operation at a low level. The strategies suggested to solve those problems were document distribution, training, using, focus group, monitoring, letter and telephone warning. The result showed that after experiment the levels of its members' understanding of the idea, principles, of co-operative increased significantly at .05 levels as well as their participation. The strategies were appropriated.

Department Master of Arts
Field of Study Development Strategy
Academic Year 2007

Student's Signature.....*Phirom*.....

Advisor's Signature.....*Chumpol Semakhan*.....

Co-Advisor's Signature.....*Lamyong Samretdee*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพล เสมอพันธ์ ที่ปรึกษาและผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำยอง สำเร็จดี กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาตลอดจนให้การแนะนำและตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณประสิทธิ์ โพธิ์สุ สหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก คุณอภิชาติ มนัสตรง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก คุณวุฒิพงศ์ กะสินัง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดพิษณุโลกและคุณปทุมมา ศรีนครธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6v สำนักงานพัฒนาชุมชนเขต 6 จังหวัดพิษณุโลก ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและแสดงความคิดเห็นของแบบสอบถาม และขอบพระคุณ ดร.พรเทพ พิมลเสถียร ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาความเข้มแข็งชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่เสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ขอขอบคุณ คุณสุบิน เป้าโทน ประธานกรรมการสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด รวมทั้งคณะกรรมการดำเนินการทุกท่าน และคุณกรุณา ภูทับ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ที่ให้ความอนุเคราะห์และอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลและช่วยดำเนินการ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณนางสุดใจ สิทธิกมลรัตน์ (มารดา) และนางสุภิส สิทธิกมลรัตน์ (ภรรยา) ของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนจนประสบความสำเร็จด้านการศึกษาด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้วิจัยขออภัยมาแต่ผู้เขียนตำราวิชาการที่ใช้ค้นคว้าและอ้างอิงทุกท่าน

ภิรมย์ สิทธิกมลรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	9
ความจำเป็นที่ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์.....	12
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์.....	15
วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
ขั้นตอนการวิจัย.....	28
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด.....	32
ขั้นตอนที่ 3 นำกลยุทธ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง.....	34
ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์..... สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ตอนที่ 1 ผลการสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก.....	43
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาคุณภาพกลยุทธ์การมีส่วนร่วม.....	46
ตอนที่ 3 ผลการนำกลยุทธ์ไปทดลองใช้.....	48
ตอนที่ 4 ผลการประเมินกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด.....	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	53
สมมติฐานการวิจัย.....	53
วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สรุป.....	57
อภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก คู่มือ คำแนะนำอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ และ บทบาทสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์.....	67
ภาคผนวก ข เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
ภาคผนวก ค แสดงผลการพิจารณาคุณภาพของกลยุทธ์การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์.....	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง แสดงผลการพิจารณาความสอดคล้องแบบสอบถามของ ผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC).....	83
ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรม.....	89
ประวัติผู้วิจัย.....	93

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ปริมาณการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการเพิ่มหุ้น.....	22
2	ทุนของสหกรณ์ ปริมาณธุรกิจ และผลการดำเนินงาน.....	22
3	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	29
4	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำแนกตามเพศ.....	38
5	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำจำแนกตามอายุ.....	39
6	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำจำแนกตามระดับ การศึกษา.....	39
7	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำจำแนกตามขนาด พื้นที่ถือครองและการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร.....	40
8	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำจำแนกตามรายได้ ของครอบครัวในรอบปีที่ผ่านมา (ม.ค. – ธ.ค.49).....	41
9	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำจำแนกตามระยะ เวลาการเป็นสมาชิก.....	42
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้ความเข้าใจ ในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์.....	43
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิก ที่มีต่อสหกรณ์.....	44
12	ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องตรงต่อเนื้อหา.....	46
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้ความเข้าใจใน อุดมการณ์หลักการ วิธีการสหกรณ์ ก่อน-หลังการใช้กลยุทธ์.....	49
14	แสดงการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการ วิธีการสหกรณ์	49
15	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ก่อน-หลังการใช้กลยุทธ์.....	50
16	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์.....	50
17	ผลการประเมินการใช้กลยุทธ์.....	51

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด.....	21
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	26
3 ขั้นตอนการวิจัย.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสที่ผู้นำสหกรณ์เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2521 (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2532) ว่า “สหกรณ์ แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าจะต้องร่วมมือกันทุกด้าน ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยสมองและงานการที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม”

บุญมี จันทรวงศ์ (2543) กล่าวในความหมายของสหกรณ์ว่า สหกรณ์ หมายถึงองค์กรที่ประชาชนมารวมตัวกันโดยความสมัครใจเพื่อดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์ของมวลสมาชิกโดยไม่มุ่งหวังผลกำไร และในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ต้องยึดหลักการประชาธิปไตย คือ สหกรณ์เป็นของสมาชิก ดำเนินการและควบคุมโดยสมาชิกและเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก และมีการจดทะเบียนตามกฎหมาย สำหรับมูลเหตุที่กำเนิดสหกรณ์ในประเทศไทยนั้นสืบเนื่องมาจากภาวะการบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวนา ทั้งนี้เนื่องจากการทำนาไม่ได้ผลและขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพตลอดจนถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุน พ่อค้าคนกลาง กระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้ปรึกษา เซอร์เบอร์นาร์ด์ ฮันเตอร์ (Sir Bernard Hunter) ถึงแนวทางการแก้ปัญหาของชาวนาซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะว่าให้ตั้งธนาคารให้กู้ยืมแห่งชาติขึ้น เพื่อให้กู้ยืมเงินโดยใช้ที่ดินและหลักทรัพย์อื่นเป็นประกัน ส่วนวิธีการควบคุมมิให้ชาวนาทอดทิ้งที่ดินและหลบหนีหนี้สินนั้นให้ชาวนาที่ได้รับเงินกู้รวมกันเป็นสมาคม ซึ่งกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ อธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ในขณะนั้น ได้ทรงบัญญัติศัพท์ภาษาไทยว่า “สมาคมสหกรณ์” ดังนั้นในปี พ.ศ. 2459 จึงได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้นที่จังหวัดพิษณุโลก ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้” ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก และได้จดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 ซึ่งถือว่าเป็นการเริ่มต้นแห่งการสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างแท้จริง

สหกรณ์นับว่าเป็นองค์การธุรกิจชนิดหนึ่งที่มีมนุษย์คิดค้นขึ้นมา โดยยึดหลักการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในหมู่ประชาชนที่ตกอยู่ในสภาพที่อึดอัดขัดสน และอ่อนแอในทางเศรษฐกิจ ดำเนินการช่วยตนเองโดยรวมทุนและกำลังกันด้วยความสมัครใจ เพื่อร่วมมือร่วมกันประกอบกิจกรรมของตนเอง และมีความมุ่งหมายมิใช่การแสวงหากำไร แต่เพื่อตัดคนกลางอันไม่จำเป็นออกไป ทำให้สมาชิกทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่ถือกำลังทรัพย์เป็นใหญ่ และผลที่เกิดขึ้นก็นำมาแบ่งปันกันโดยวิธีที่เที่ยงธรรมในระหว่างผู้มีส่วนได้เสียใน

กิจการนั้น วิธีการนี้ถือหลักความร่วมมือแทนที่จะแข่งขันกัน จึงได้ชื่อว่า “การสหกรณ์” (co-operation) อันนับว่าเป็นระบบเศรษฐกิจอีกแบบหนึ่งที่นับวันจะมีความสำคัญยิ่งขึ้นทุกทีในโลกแห่งเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในยุคปัจจุบัน (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2532) การที่สหกรณ์จะสามารถดำเนินธุรกิจอำนวยประโยชน์ให้แก่สมาชิกได้ตามวัตถุประสงค์ในอันที่จะส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกให้มีรายได้สูง มีฐานะความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของครอบครัวดีขึ้นได้นั้น สมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์มากที่สุด

บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่จะนำสหกรณ์ไปสู่การพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าได้นั้นมีอยู่หลายทาง เช่น การควบคุมดูแลเจ้าหน้าที่ กรรมการดำเนินการให้ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสหกรณ์ ให้การสนับสนุนสหกรณ์อย่างเต็มที่ รักษาผลประโยชน์ของสมาชิก และการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน เข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอเพื่ออภิปรายเรื่องธุรกิจและให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในการปฏิบัติงาน ช่วยเหลือคณะกรรมการดำเนินการในการกำหนดนโยบาย โดยเสนอทัศนะและความปรารถนาของสมาชิก ทำทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถทำได้เพื่อเพิ่มธุรกิจของสหกรณ์ โดยปรับปรุงบริการสำหรับสมาชิก วิชาการศึกษาวิจัยเชิงสร้างสรรค์และเสนอแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์ เป็นต้น โดยสมาชิกไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นผู้วินิจฉัยรายละเอียดต่างๆ ในการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังนั้น สมาชิกจึงมอบอำนาจให้คณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้ทำการแทน แต่จะต้องเลือกบุคคลที่เชื่อถือได้และมีความสามารถในการเป็นกรรมการในคณะกรรมการดำเนินการ นี้คือความรับผิดชอบอันหนึ่งในการจัดการของสมาชิก ซึ่งจะต้องมีการติดต่อสื่อสารในคณะกรรมการเป็นอย่างดีด้วย คณะกรรมการดำเนินการต้องรายงานต่อสมาชิกในเรื่องการตัดสินใจที่สำคัญ ผู้จัดการและคณะต้องรายงานถึงการดำเนินกิจการในปัจจุบัน และคาดว่าจะดำเนินการในอนาคต ข่าวสารดังกล่าวเหล่านี้สมาชิกจะได้รับจากการประชุมใหญ่ประจำปีของสหกรณ์ เมื่อสมาชิกได้รับข่าวสารนี้เท่านั้น จึงจะสามารถตัดสินใจในการจัดการได้อย่างฉลาด (อภิชาติ มั่นสูตร, 2542) กิจการสหกรณ์ได้เติบโตมาเรื่อยๆ จนกระทั่งมีสหกรณ์หลายรูปแบบรวมทั้งจังหวัดพิษณุโลก ได้มีสหกรณ์ในระดับหมู่บ้านเรียกว่า สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด

สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2532 ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 626 คน สังกัดอยู่ตามหมู่บ้านจำนวน 12 หมู่ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจต่างๆ ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจการรับฝากเงินจากการดำเนินงานของสหกรณ์ในช่วงที่ผ่านมา (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พิษณุโลก, 2549) พบว่าการดำเนินงานสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด ยังไม่ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ การดำเนินงาน ของสหกรณ์ทางด้านธุรกิจการให้สินเชื่อ และการจัดหาสินค้ามา

จำหน่ายแก่สมาชิกผลการดำเนินงานประสบการณ์ขาดทุนเป็นจำนวน 194,373.59 บาท ปีก่อนมีกำไรสุทธิจำนวน 13,700.12 บาท สาเหตุของการขาดทุนเนื่องมาจากสหกรณ์ฯ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกด้านร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลมีเป็นส่วนน้อยดังจะเห็นได้จากสมาชิกใช้บริการจากสหกรณ์ทางด้านสินเชื่อเพียง 116 คน ใช้บริการด้านซื้อสินค้าจากสหกรณ์เพียง 120 คน

การมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสหกรณ์ จากการที่สหกรณ์ได้จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแต่ละครั้ง บางครั้งบางปีมีสมาชิกมาไม่ครบองค์ประชุม ซึ่งกฎหมายกำหนดองค์ประชุมใหญ่ไว้แต่ละครั้งต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่ต่ำกว่า 100 คน จำเป็นต้องมีการเรียกประชุมครั้งที่ 2 แต่ในส่วนการประชุมกลุ่มย่อยแต่ละหมู่บ้านนั้นปรากฏว่า ตั้งแต่จัดตั้งจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ยังไม่เคยมีการเรียกประชุมกลุ่มย่อย แสดงว่าสมาชิกให้ความสำคัญต่อการประชุมกลุ่มกับกลุ่มย่อยและประจำปีน้อยมาก ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ ในสหกรณ์ไปสู่สมาชิกได้ดีเท่าที่ควร ซึ่งการประชุมแต่ละครั้งสมาชิกจะไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้น้อยมาก ในส่วนของการประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการดำเนินการเองมีข้อบังคับกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อรับทราบปัญหาและติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ก็ไม่ได้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

จากสภาพความเป็นจริง การดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด จะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ จึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ และยังประโยชน์ต่อชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด ในลักษณะที่เกี่ยวข้อง ด้านเศรษฐกิจ สังคม ความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์
2. เพื่อพัฒนาหาคุณภาพกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด
3. เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์โดยการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกก่อนและหลังการใช้กลยุทธ์

4. เพื่อประเมินกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 สสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ณ วันสิ้นปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2549 จำนวนทั้งหมด 626 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Yamane (1973) จำนวน 231 คน

ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ จากองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ ขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตร ด้านสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ ขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตร ด้านสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ด้านแหล่งข้อมูล

นำผลของการศึกษามากำหนดเป็นกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมตอนต้นที่ 1 โดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยรายด้านความรู้ความเข้าใจระดับน้อยลงมา (ช่วงคะแนน 1 – 6) และด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ระดับน้อยลงมา (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.50)

2. แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 นำกลยุทธ์ไปทดลองใช้

ด้านแหล่งข้อมูล

นำกลยุทธ์ไปทดลองใช้กับสมาชิกสหกรณ์ฯ จำนวน 30 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ (1) เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี (2) มีความสนใจ ความพร้อม และสมัครใจ (3) มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ อยู่ในระดับน้อยลงมา และด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ระดับน้อยลงมา (4) เป็นสมาชิกที่ไม่มียอดซื้อสินค้าจากสหกรณ์ในช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2549

ด้านเนื้อหา

นำกลยุทธ์มาใช้แก้ไขปัญหา ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ฯ มีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์อยู่ในระดับน้อย และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสหกรณ์อยู่ในระดับระดับน้อย

ด้านตัวแปร

กลยุทธ์ ได้แก่ (1) การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ พร้อมมอบคู่มือและเอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ และบทบาทสิทธิหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ (2) จัดกิจกรรมกลุ่มให้เกิดการมีส่วนร่วม คือ กิจกรรมการออมทรัพย์ (3) จัดให้มีการสนทนากลุ่ม (4) แบ่งกิจกรรมกลุ่มการมีส่วนร่วม และคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ติดตามผลกิจกรรม (5) การกระตุ้นเดือนโดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด

ด้านแหล่งข้อมูล

สมาชิกสหกรณ์ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเข้าร่วมทดลอง จำนวน 30 คน

ด้านเนื้อหา

การประเมินผลการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ในด้าน (1) การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ พร้อมมอบคู่มือและเอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ และบทบาทสิทธิหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ (2) จัดกิจกรรมกลุ่มให้เกิดการมีส่วนร่วม คือ กิจกรรมการออมทรัพย์ (3) จัดให้มีการสนทนากลุ่ม (4) แบ่งกิจกรรมกลุ่มการมีส่วนร่วม และคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ติดตามผลกิจกรรม (5) การกระตุ้นเดือนโดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์

ตัวแปรตาม คือ ผลของกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ ระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ และระดับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ และระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของสหกรณ์

สมมติฐานการวิจัย

ภายหลังการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์

1. สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์มากขึ้น
2. สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสหกรณ์ในระดับที่ดีมากขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสหกรณ์

2. กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ ประกอบด้วย

2.1 คู่มือและเอกสารแนะนำเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการวิธีการสหกรณ์ และบทบาทสิทธิหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์

2.2 การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์

2.3 จัดกิจกรรมกลุ่มให้เกิดการมีส่วนร่วม คือ กิจกรรมการออมทรัพย์

2.4 จัดให้มีการสนทนากลุ่ม

2.5 แบ่งกิจกรรมกลุ่มการมีส่วนร่วม และคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ติดตามผลกิจกรรม

2.6 การกระตุ้นเตือนโดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์

3. สหกรณ์ (Cooperatives) หมายถึง องค์การของบรรดาบุคคลซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกันและความคุมตามหลักประชาธิปไตยเพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

4. อุดมการณ์สหกรณ์ หมายถึง ความเชื่อร่วมกันที่ว่าความช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ จะนำไปสู่การกินดีอยู่ดี ความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม

5. การพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ความเจริญ มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นและเป็นไปตามทิศทางที่พึงปรารถนา อันจะส่งผลต่อความพึงพอใจสูงสุด โดยวิธีการพัฒนา ได้แก่ การให้การศึกษาอบรม เอกสารเผยแพร่หรือคำแนะนำ การเข้าร่วมกิจกรรม การสนทนากลุ่ม การกระตุ้นเตือน เป็นต้น

6. กลยุทธ์การมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการหรือมาตรการที่จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกด้านร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลกับสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด

7. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ หมายถึง สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2532 มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์

8. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ หมายถึง การที่สมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าของสหกรณ์

9. การดำเนินงานสหกรณ์ หมายถึง กิจการต่างๆ ที่สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เช่น การจัดหาสินค้าประเภท ปุ๋ย ยาป้องกันและปราบศัตรูพืชมาจำหน่าย การถือหุ้น และการรับฝากเงิน

10. สมาชิกสหกรณ์ หมายถึง สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด

11. ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกแต่ละคนทางด้านรายได้จากการเกษตร รายได้อื่นๆ และขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตรในเขตจัดรูปที่ดินตำบลบ้านกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

12. ด้านทางสังคม หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกแต่ละคนเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

13. ด้านความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ โดยส่วนรวม เป็นไปในทางบวกหรือทางลบ หากเป็นไปในทางบวกก็หมายถึง การมีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ หากเป็นไปในทางลบก็จะมีลักษณะไปในทิศทางตรงข้ามกับเรื่องต่อไปนี้

13.1 การบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการ

13.2 การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์

13.2.1 ภารกิจของสหกรณ์

13.2.2 ผลประโยชน์

14. ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง การที่สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ บทบาทสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ และประโยชน์ที่จะได้รับจากสหกรณ์ เป็นต้น

15. กรรมการดำเนินการ หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกตามข้อบังคับ มีหน้าที่ในการบริหารงานและเป็นผู้แทนสหกรณ์ รวมทั้งรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์

16. เจ้าหน้าที่ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด จัดจ้างและทำหน้าที่เป็นฝ่ายจัดการโดยได้รับเงินค่าตอบแทนจากสหกรณ์ ในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เช่น การจัดทำเอกสารด้านบัญชี การตลาด และสินเชื่อ เป็นต้น

17. สภาพการมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิก ในกิจกรรมของสหกรณ์ เช่น การสำรวจความต้องการสินค้า การวางแผนการเชื่อมโยงธุรกิจ การกำหนดข้อบังคับ การเสนอข้อคิดเห็นในการบริหารจัดการสหกรณ์ การตรวจสอบกิจการสหกรณ์ การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ได้กลยุทธ์การดำเนินงานของสหกรณ์โดยมีสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

2. สมาชิกสหกรณ์ให้ความร่วมมือในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์มากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด มีดังนี้

1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
2. ความจำเป็นที่ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์
4. วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
5. การดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

อำนาจ อนันตชัย (2531 : 126 - 130) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วม 5 ทฤษฎี ซึ่งสรุปความได้ดังต่อไปนี้

1.1 ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

การเกลี้ยกล่อมเป็นกระบวนการหนึ่งทำให้บุคคลเกิดความเชื่อและปฏิบัติตาม ซึ่งอำนาจ อนันตชัย (2531 : 126 - 127) ได้ให้ความหมายของการเกลี้ยกล่อมว่า หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียนเพื่อให้ผู้ถูกเกลี้ยกล่อมกระทำในสิ่งที่พึงประสงค์ และผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลป์ในการเกลี้ยกล่อมเพื่อให้เกิดความเชื่อ โดยจะต้องคำนึงถึงระดับความรู้ของผู้ถูกเกลี้ยกล่อม เวลา และสถานที่ด้วย นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงหลักในการเกลี้ยกล่อมว่า จะต้องอาศัยพฤติกรรมของมนุษย์ สัญชาติญาณ การศึกษาอบรม และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมรอบตัวและถ้าจะให้ได้ผลดีต้องสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้งเกิดศรัทธาตรงกับความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow's Hierarchy of Needs) ที่กล่าวว่าความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับก่อนหลัง โดยจะต้องได้รับการตอบสนองในขั้นแรกแล้วความต้องการขั้นต่อไปตามลำดับดังนี้

1. ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Needs) ได้แก่ ความต้องการในเรื่อง อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ การพักผ่อนนอนหลับ การได้หย่อนใจ เป็นต้น

2. ความต้องการความมั่นคงในชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่จะอยู่อย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4. ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-Esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องของความรู้ ความสามารถและความสำคัญของบุคคล เพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีที่สุดตามที่ตนคาดหวัง

5. ความต้องการได้กระทำตามความสามารถที่เป็นจริง (Self – actualization) เป็นขั้นสุดท้ายของความต้องการและเป็นความต้องการสูงสุดของบุคคล เพื่อแสดงถึงสิ่งที่เขามีความสามารถและศักยภาพที่จะกระทำได้

1.2 ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนมีขวัญดีผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็จะต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่างๆ นั่นเอง การสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบ ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดี ต่อหน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคลและขวัญของกลุ่ม จึงมักจะเห็นได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้เช่นกัน

1.3 ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยที่นำไปสู่การมีส่วนร่วม คือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึงความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

1.4 ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคนจูงใจไปยังเป้าหมาย โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic Leader) และผู้นำที่ไม่มีกิจ ไม่มีผลงานที่

สร้างสรรค์เรียกว่า ผู้นำนินเสธ (Negative Leader) ผลการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำจึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยดีนั่นเอง

1.5 ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administrative and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยาก เพราะใช้กฎหมาย ระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้การบริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจ ปราศจากการบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่ใช่ไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ดิน ปรัชญพฤทธิ (2532 : 642 - 643) ได้จำแนกทฤษฎีการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารที่ดี อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่บรรดาผู้นำต่างๆที่เสนอตัวเข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

2. ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ตามทฤษฎีนี้ การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแค่การเข้าไปเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้น ทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษา และพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นคือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วมที่นับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม

จากแนวความคิดทฤษฎีทั้งหมดที่กล่าวมานี้ พอจะกล่าวได้ว่าการที่ชุมชนจะให้ความร่วมมือในการจัดแผนชุมชนนั้น จะต้องคำนึงถึงอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม ประเพณี และเหตุผลที่ติดตัวมาตั้งแต่เดิมว่าเอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนขนาดไหน

2. ความจำเป็นที่ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์

2.1 พื้นฐานการมีส่วนร่วม

ความคิดพื้นฐานในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2548) กล่าวว่า การที่จะดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จะต้องมีความคิด ความเชื่อพื้นฐานดังนี้ คือ

1. คนมีศักยภาพทางสมองสูง สามารถคิด เรียนรู้ และเผชิญปัญหาด้วยตนเอง หรือร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. คนหรือกลุ่มบุคคล สามารถเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้เองได้ ถ้ามีแรงกระตุ้น และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
3. การเรียนรู้เริ่มจากความศรัทธา ได้แก่ ความศรัทธาในตนเอง ในความรู้ ในบุคคลอื่นในครู / วิทยากร
4. รูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน การร่วมมือกันเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมการเรียนรู้
5. การเรียนรู้และการเผชิญปัญหาจะมีประสิทธิภาพ ถ้าผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ และเผชิญปัญหาร่วมกัน
6. บุคคลหรือกลุ่มบุคคล จะเรียนรู้หรือเผชิญปัญหาได้มีประสิทธิภาพ เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมและมีส่วนในการรับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน
7. การพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ การคิดของบุคคล จะต้องสมบูรณ์ สมดุล สมองได้รับการพัฒนาทั้งซีกซ้ายและซีกขวา กล่าวคือ สมองซีกซ้ายจะคิดแบบเป็นเหตุผล ส่วนซีกขวานำการคิดเชิงสร้างสรรค์คิดแบบจินตนาการ
8. การพัฒนาสังคมจะรอดพ้นจากวิกฤตได้ ต้องมุ่งเน้นการพัฒนา “คน” แต่ละคน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ อยู่ร่วมและร่วมมือกันกับผู้อื่นในชุมชน/สังคม พัฒนาชุมชน/สังคมให้เข้มแข็ง
9. วิกฤต ที่ปรากฏอยู่สามารถแก้ไขได้ต้องปฏิรูปวิถีชีวิต หรือกระบวนการของคนและสังคมใหม่ ให้บุคคลมีความเข้าใจตนเอง (Self awareness) มีความเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เข้าใจสังคม (Social awareness) มีความตระหนักสำนึกที่เข้าร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาชุมชนสังคม
10. การพัฒนาต้องคำนึงถึงรากฐานทางวัฒนธรรมความเชื่อของแต่ละชุมชน ซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย จัดโอกาสให้คนแต่ละชุมชนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง ร่วมกันเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเอง
11. การพัฒนาจะเกิดความยั่งยืนได้ต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ โดยให้ประชาชนสามารถจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรของตนเอง (self organization) ร่วมกันคิด

ร่วมทำให้เกิดความสำเร็จเล็กๆ น้อยๆ และค่อยๆ พัฒนาให้ใหญ่ กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาสู่ความเข้มแข็งของกลุ่มองค์กรและชุมชน

12. ผู้นำ ทั้งที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติและผู้นำโดยตำแหน่ง เป็นเสมือนแกนหรือเสาหลักในการพัฒนาของแต่ละกลุ่ม ในแต่ละชุมชน

13. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จะช่วยสร้างความเข้มแข็งทางปัญญาให้แก่ผู้นำและคนในชุมชน ซึ่งเป็นเสมือนรากแก้วที่จะสร้างความเป็นประชาชนและความเข้มแข็งแก่ชุมชน

14. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลคิดเป็น เรียนรู้และสร้างสรรค์กระบวนการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้

15. สังคมอนาคตจะเปลี่ยนแปลงเร็ว การรวมกลุ่มเพื่อการร่วมมือและแข่งขันเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น บุคคลจำเป็นต้องเรียนรู้และมีกระบวนการคนใหม่ จึงจะสามารถปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอนาคตได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข

16. สังคมไทยจะพ้นวิกฤตและพัฒนาสู่ความยั่งยืนได้จักต้องมีคนกล้าหาญทางจริยธรรม มีจิตสาธารณะเสียสละและทำงานเพื่อสังคมมากขึ้น กระแสความดี ความงาม ความถูกต้อง เป็นประชาสังคมต้องเป็นกระแสหลักของสังคม

จากแนวคิดในเรื่องกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมดังกล่าวนี้ จะเป็นประโยชน์ถ้าได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ในด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ได้บรรลุผล

2.2 ปัจจัยการมีส่วนร่วม

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ เกรียงศักดิ์ ปัทมเวชา (2531 : 19) ได้กล่าวว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งนั้นปัจจัยภายนอกที่สำคัญได้แก่ ตัวบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นปัจจัยที่มีส่วนร่วมมีส่วนสำคัญต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมได้แก่

อายุและเพศ

1. สถานภาพของครอบครัว
2. ระดับการศึกษา
3. ศาสนา
4. การประกอบอาชีพ
5. ระดับรายได้
6. ระยะทางจากที่อยู่อาศัยถึงที่ตั้งโครงการ
7. สถานภาพการถือครองที่ดิน

ส่วนปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการนั้น Sumayao อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ ปัทมเรชา (2531 : 22) ได้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยภายในจะเกี่ยวข้องกับลักษณะของโครงการเป็นสำคัญ ได้แก่

1. ความซับซ้อนของวิชาความรู้ หากโครงการต้องการคนมีทักษะสูง คนที่ไม่มีการศึกษา หรือคนที่มีการศึกษาน้อย จนขาดทักษะที่สำคัญก็ไม้อาจเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการนั้นได้

2. ความต้องการเงินทุน หากโครงการมีความต้องการเงินทุนเป็นอันดับแรก คนที่มีฐานะดีก็จะเข้าร่วมโครงการได้ ส่วนคนจนหรือผู้เช่าที่ดินผู้อื่นทำกินก็ไม้อาจเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการดังกล่าวได้

3. การเข้าถึงซึ่งการได้รับประโยชน์ หากโครงการสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ที่เห็นได้อย่างแท้จริง เช่น โครงการที่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น คนในชนบทก็จะเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้น

4. ปัจจัยทางสังคม การอยู่ห่างไกลและโดดเดี่ยวจากที่ตั้งของโครงการ มักจะทำให้คนในชนบทเข้าไปมีส่วนร่วมน้อยลง

สิ่งที่สำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วมก็คือ สมาชิกทุกคนจะต้องมีความเข้าใจ ให้การสนับสนุนและเต็มใจให้ความร่วมมือในกระบวนการอย่างแข็งขัน ซึ่งจะทำให้โดยสมาชิกได้มีส่วนร่วมตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเองอย่างแท้จริง

ประยงค์ สายประเสริฐ (2537 : 39) กล่าวว่า วิธีการต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์คือ

1. ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีการฝึกปฏิบัติมากกว่าการรับฟัง โดยทำการมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่องต่อไป

2. พยายามเริ่มต้นด้วยกิจกรรมที่สมาชิกทุกคนมีความสนใจ

3. พยายามเริ่มต้นงานกับสมาชิกกลุ่มเล็กๆ ก่อน เพราะกล้าแสดงออก กลุ่มใหญ่ยากต่อการที่จะได้รับความเห็นจากสมาชิกทุกคน แต่ในกลุ่มเล็กๆ สมาชิกทุกคนรู้จักกันดี มีความเชื่อถือและห่วงใยซึ่งกันและกัน ย่อมพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนกันได้ดีกว่า

4. การสร้างจิตสำนึกในกลุ่ม เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้เขามีความเต็มใจ และพร้อมที่จะช่วยตนเอง ดังนั้นการช่วยสมาชิกเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงสิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของกลุ่ม เป็นพลังที่สำคัญที่จะผลักดันให้สมาชิกร่วมมือกันกระทำกิจกรรม

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์

จากแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอจะสรุปปัจจัยที่ผู้วิจัยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ทางด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ทางด้านเศรษฐกิจ

3.1.1 รายได้ จากการศึกษาของศิริวรรณ วงศ์สมบัติ (2533 : 51) ระดับรายได้ของสมาชิกถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมและมีผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มทั้งนี้ เนื่องจากผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมจะมีเวลาในการเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อประโยชน์ของตนเองในทางชื่อเสียง หรือเป็นที่ยอมรับนับถือและยกย่องในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับรายงานโครงการวิจัยของกรมการพัฒนาชุมชน (2519) ที่ว่า บุคคลที่ฐานะทางเศรษฐกิจดี มีรายได้ครอบครัวสูง และมีที่ทำกินมาก เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า นอกจากนี้ ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2536 : 46) ได้สรุปว่า รายได้ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีผลต่อความสำคัญของกลุ่มอีกด้วย

3.1.2 ขนาดเนื้อที่ถือครอง จากการศึกษาของเกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2531) การประกอบอาชีพเกษตรกรรมในชนบทของไทย จะเห็นได้ว่าที่ดินที่ใช้ในการประกอบอาชีพเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้แก่ตัวสมาชิกโดยตรง ซึ่งได้ขนาดของเนื้อที่ถือครองเป็นตัวแปรในการศึกษา พบว่า ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538)

3.2 ทางด้านสังคม

3.2.1 เพศ นับเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง จากรายงานโครงการงานการวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน (2519) พบว่า สมาชิกกลุ่มที่เป็นชายเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าสมาชิกที่เป็นหญิง

3.2.2 อายุ เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้คนเรามีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพ ความสนใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความจำเป็นบุคลิกภาพ และวุฒิภาวะต่างๆ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538)

ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2536) ได้กล่าวว่าบุคคลที่มีอายุในช่วง 30 - 42 ปีเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยแข็งแรง มีความอดทน มีความคล่องแคล่ว ตลอดจนเป็นวัยที่มีความกระตือรือร้น ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าว อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลนั้น มีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มและสามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จได้ และจากการศึกษาของกรมพัฒนาชุมชน โครงการสารภี พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสูง มีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากกว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2531) ที่พบว่า

อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์

3.2.3 ระดับการศึกษา ในสังคมไทยส่วนใหญ่มักจะยกย่องผู้ที่มีการศึกษาสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมชนบท ทั้งนี้เพราะการศึกษาจะช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีความคิดริเริ่มและยอมรับวิทยาการใหม่ๆ ได้มากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาโครงการสารภีของกรมการพัฒนาชุมชน (2519) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

3.2.4 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก จากการศึกษาของ ปรภายศรี ศรีรุ่งเรือง (2524) พบว่า ความแตกต่างในระยะเวลาการเป็นสมาชิก ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ ความภาคภูมิใจ และความศรัทธา แต่แตกต่างกันในเรื่องของทัศนคติและการให้ความร่วมมือต่อสหกรณ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ หมายความว่า ผู้ให้ข้อมูลมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกอันยาวนาน ย่อมมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่างๆ มากขึ้น

3.3 ทางด้านความรู้ ความเข้าใจ

ความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจที่มีลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากองค์การธุรกิจประเภทอื่น คือ สหกรณ์เป็นองค์การที่สมาชิกเป็นทั้งเจ้าของและผู้ให้บริการ ดังนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก ดังนั้น สมาชิกจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ รวมทั้งการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เป็นอย่างดี ความสำคัญของความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ได้ถูกกล่าวถึงอยู่เสมอ ตั้งแต่มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นมาในครั้งแรก จนกระทั่งถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ในปัจจุบัน จากเอกสารเผยแพร่การประชาสัมพันธ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540) พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้กิจการสหกรณ์ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร คือการที่สมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจ ความศรัทธาในวิธีการสหกรณ์ และผู้ดำเนินการขาดความรู้ ความชำนาญในการบริหารงานสหกรณ์ ดังนั้น การให้การศึกษอบรมทางสหกรณ์ จึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักและวิธีการสหกรณ์ ตลอดจนมีอุดมการณ์สหกรณ์อย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสมาชิก ถ้าสมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจแล้ว ก็สามารถจะช่วยให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์มากยิ่งขึ้นด้วย

3.4 ทางด้านทัศนคติ

บรรพต ฉายเดือนแสง (2533 : 58) ได้ศึกษาพบว่า ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินธุรกิจการซื้อและธุรกิจการขายของสหกรณ์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าราคาปัจจัยการผลิตชนิดต่าง ๆ ดอกเบี้ยเงินกู้ และอัตราค่าบริการรวมอ้อยของสหกรณ์ถูกกว่าพ่อค้ารายอื่น ๆ แต่สมาชิกมีความเห็นว่าการบริการของสหกรณ์ไม่สะดวกรวดเร็วเท่ากับพ่อค้ารายอื่น ส่วนพฤติกรรมการซื้อปัจจัยการผลิตของสมาชิก พบว่า ปัจจัยที่ทำการศึกษ ได้แก่ ระยะเวลาระหว่างบ้านของสมาชิกกับที่ทำการของสหกรณ์ ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินธุรกิจการซื้อของสหกรณ์ และทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์การเกษตร กำแพงแสน จำกัด ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการซื้อปัจจัยการผลิตของสมาชิก

อภิชาติ มนัสตรง (2542 : 23) ได้ศึกษาพบว่า ทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จในระดับสูงและระดับต่ำมีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ในด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ การเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น และการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งกล่าวได้ว่าทัศนคติเป็นกริยาทำที่รวม ๆ ของบุคคลที่เกิดขึ้นจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจ ซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ เช่น วัตถุ สิ่งของ และสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม โดยแสดงออกในทางสนับสนุน ซึ่งมีความรู้สึกเห็นชอบต่อสิ่งเร้า นั้น หรือในทางไม่ติดต่อด้าน ซึ่งมีความรู้สึกไม่เห็นดีไม่เห็นชอบต่อสิ่งเร้า นั้น ซึ่งแยกทัศนคติออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ทัศนคติทั่วไป (General attitude) ได้แก่ สภาพจิตใจอันกว้างขวาง ซึ่งเป็นแนวความคิดประจำตัวของบุคคลนั้น ทัศนคติทั่วไปได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพอันกว้าง ๆ เช่น การมองโลกในแง่ดี การมองโรคในแง่ร้าย การเคร่งในประเพณีดั้งเดิม การนิยมการเปลี่ยนแปลง ที่ทันสมัย ความนิยมในอำนาจเผด็จการ เป็นต้น

2. ทัศนคติเฉพาะอย่าง (Specific attitude) ได้แก่ สภาพจิตใจของบุคคลที่มีต่อ วัตถุสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ และสิ่งอื่น ๆ อีกเป็นอย่าง ๆ ไป ทัศนคติในวงแคบเช่นนี้ มักแสดงออกในลักษณะที่ว่า ชอบ หรือ ไม่ชอบ การชอบหรือเห็นว่าดี เรียกว่าทัศนคติที่ดี (positive) ต่อสิ่งนั้น ถ้าไม่ชอบหรือเห็นว่าไม่ดีก็เรียกว่า มีทัศนคติที่ไม่ดี (negative) ต่อสิ่งนั้น ทัศนคติประเภทนี้กล่าวได้ว่าเจาะจงลงไปว่าบุคคลนั้น ๆ มีทัศนคติอย่างไรต่อสิ่งนั้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จิตวิทยาทางด้านทัศนคติมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์เป็นอย่างดี

ดัชนีวัดความสำเร็จของกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ล้ำยอง สำเร็จดี และคณะ (2548 : 65) ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ดัชนีที่ใช้วัดความสำเร็จของโครงการ จะดำเนินการวัดเมื่อสิ้นสุดโครงการ คือ

1. กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้และมีอุดมการณ์ มีความเข้าใจในหลักการและวิธีการ สหกรณ์มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในฐานะเป็นเจ้าของและผู้ให้บริการ

2. กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางดีขึ้นในด้าน การคิดเชิงวิเคราะห์ใช้กิจกรรมและเกิดทักษะอันพึงประสงค์ได้แก่ การมีความรับผิดชอบ มีนิสัย รับผิดชอบต่อตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์กล้าคิด กล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น ตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในฐานะที่เป็นเจ้าของและผู้ใช้บริการต่อการดำเนินงานของ สหกรณ์

3. กลุ่มเป้าหมายก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นอย่างถาวร ได้จากการเข้าร่วมโครงการ

4. เพิ่มขีดความสามารถในการจัดการองค์กรของตนเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน

5. องค์กรประกอบของชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่การมีจิตสำนึกในการพึ่งตนเอง รักเอื้ออาทร

4. วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2532) ได้ให้ความหมายของสหกรณ์การเกษตร และกำหนด วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร ไว้ดังนี้

สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยเกษตรกร มีหน้าที่ส่งเสริม การผลิตเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิก อันหมายถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ ในทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อการเกษตร ตลอดจนการรวบรวมผลผลิตการเกษตร ออกจำหน่ายหรือแปรรูปการส่งเสริมการเกษตรและติดตั้งเครื่องสูบน้ำ จัดระบบส่งน้ำอำนวยความสะดวก ใช้น้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิกยิ่งขึ้น สหกรณ์การเกษตรเป็นนิติบุคคล โดยจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 หรือพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ต่อมายังได้มีการแบ่งการจัดตั้งสหกรณ์ให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้ในข้อบังคับโดยเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ที่จัดตั้งในเขตจัดรูปที่ดิน สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าที่จัดตั้งขึ้นในเขตสูบน้ำด้วย ไฟฟ้า สหกรณ์ยางพาราที่จัดตั้งขึ้นในเขตพื้นที่ปลูกยางพารา เป็นต้น โดยมีอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการที่คล้ายคลึงกัน

4.1 หลักการสหกรณ์ การดำเนินการของสหกรณ์มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

สำหรับหลักการสหกรณ์และวิธีการสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2546) หมายถึง แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่ง ประกอบด้วยหลักที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและเป็นอิสระ

หลักการที่ 5 การศึกษา อบรม และสารสนเทศ

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

4.2 วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์

ในส่วนของวิธีการสหกรณ์ หมายถึง การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี และได้กำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตรไว้ 5 ประการ ได้แก่

4.2.1 จัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ และใช้จ่ายในครอบครัว โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำและเหมาะสม

4.2.2 ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ โดยวิธีการฝากเงินทั้งฝากประจำ และฝากสะสมทรัพย์

4.2.3 ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสิ่งของอื่นๆ ที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคายุติธรรม

4.2.4 ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจัดจำหน่ายผลผลิตของสมาชิกให้ได้ราคาดี ไม่ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง โดยวิธีรวบรวมผลผลิตที่สมาชิกสมาชิกผลิตได้ และติดต่อจำหน่ายให้แก่ผู้ซื้อเป็นจำนวนมากๆ ซึ่งทำให้ได้ราคาสูงกว่าสมาชิกจัดการขายกันเอง ทั้งยังเป็นธรรมในด้านการชั่ง ตวง วัด และคุณภาพ และรวมทั้งการแปรรูปผลผลิตของสมาชิกอีกด้วย

4.2.5 ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตรแผนใหม่ให้แก่สมาชิก ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้บ้างและได้รับผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น โดยวิธีการแนะนำพันธุ์พืชที่เหมาะสม แนะนำการใช้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ตลอดจนเทคนิคในการผลิตด้านเกษตรกรรมที่ทันสมัย

4.3 ธุรกิจของสหกรณ์

นอกจากนี้กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2532) ได้กล่าวถึงธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้คือ

4.3.1 ธุรกิจเกี่ยวกับการเงิน

4.3.1.1 การให้กู้เงินแก่สมาชิก โดยมีการแนะนำและมีการควบคุมการใช้เงินกู้ มีการสอบสวนแผนงานเพาะปลูกของสมาชิก และการใช้เงินกู้ตามแผนงาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) เงินกู้ระยะสั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในการเกษตร สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ

2) เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ

4.3.1.2 การรับฝากเงินจากสมาชิก เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ สหกรณ์จะรับฝากเงินจากสมาชิก 2 ประเภท ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ โดยสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากให้แก่สมาชิกในอัตราโดยปกติจะสูงกว่าธนาคารพาณิชย์

4.3.2 ธุรกิจการซื้อ การขาย และการแปรรูป

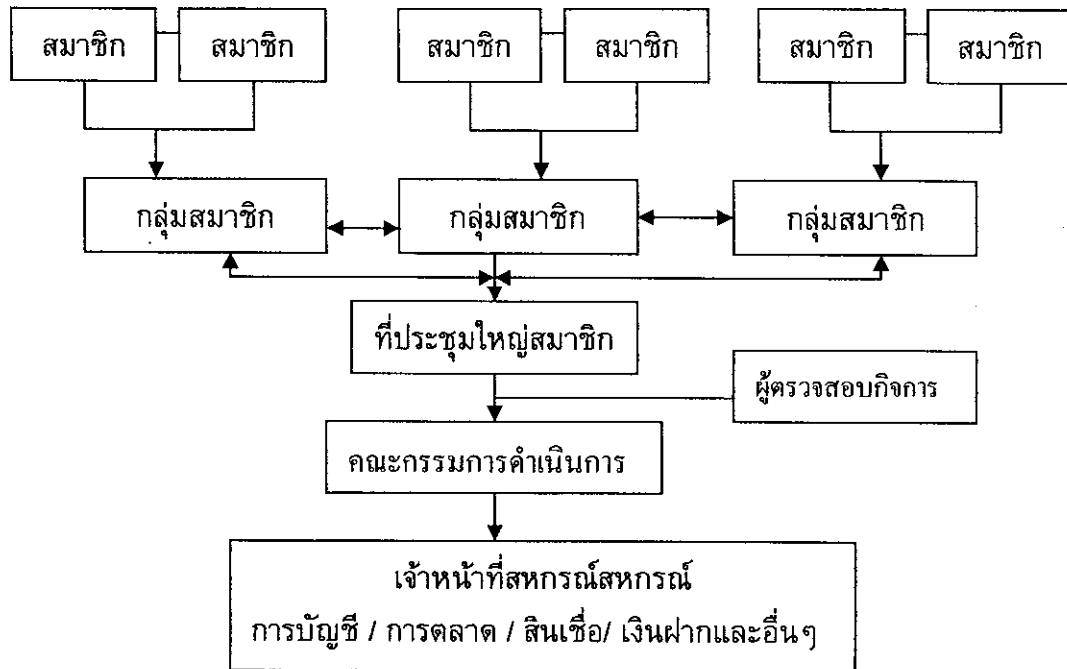
สหกรณ์จะแสวงหาตลาด และพยายามขายผลิตผลทางการเกษตรของสมาชิกให้ได้ราคาที่เป็นธรรม ทั้งนี้สหกรณ์จะได้นำเงินไปซื้อสินค้าไป ทั้งในวางแผนการเพาะปลูกและการขาย สำหรับการขายนั้นสหกรณ์จะดำเนินการตั้งแต่การรวบรวม การเก็บรักษา การคัดคุณภาพ การแปรรูปและการตลาด

4.3.3 ธุรกิจการซื้อหรือการจัดการสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก เช่น ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์ชนิดต่างๆ ยาป้องกันและปราบศัตรูพืช

4.4 การดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด

สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2532 ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีสมาชิก ณ วันสิ้นปีจำนวน 626 คน สังกัดกลุ่มย่อยตามหมู่บ้าน จำนวน 12 กลุ่ม มีคณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ จำนวน 9 คน การแบ่งส่วนงานและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจให้เงินกู้แก่สมาชิก จัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิกและรับฝากเงินออมทรัพย์โดยมีคณะกรรมการดำเนินการช่วยกันปฏิบัติหน้าที่ โดยกำหนดให้ประธานกรรมการทำหน้าที่รับ – จ่ายและเก็บรักษาเงินสด และสหกรณ์ได้จัดจ้างเจ้าหน้าที่ 1 คน โดยให้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและรายละเอียดต่างๆ รวมทั้งช่วยปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายพอสมควร การกำหนดระเบียบปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีการกำหนดระเบียบขึ้นถือใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เช่น ระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน ระเบียบว่าด้วยเงินรับฝาก ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และอัตราดอกเบี้ย ระเบียบว่าด้วยการจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย เป็นต้น ฐานะทางการเงิน ณ วันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2549 มีสินทรัพย์รวม 2,772,542.60 บาท หนี้สินรวม 1,091,832.69 บาท ทุนของสหกรณ์ 1,680,709.91 บาท ผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิ 194,373.59 บาท การมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 19.17 (รายงานกิจการสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด ประจำปี 2549)

โครงสร้างของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด มีดังนี้

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด
(สหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก, 2549)

ตาราง 1 ปริมาณการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการเพิ่มหุ้น

พ.ศ.	จำนวนสมาชิกทั้งหมด (คน)	สมาชิกที่เพิ่มหุ้น (คน)	ร้อยละ	มูลค่าหุ้นรวม (บาท)
2545	699	190	27.18	1,024,350
2546	680	189	27.79	1,098,350
2547	699	174	24.89	1,110,900
2548	651	113	17.36	1,165,970
2549	626	116	18.53	1,176,790

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ณ วันที่ 31 มีนาคม 2549 (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พิษณุโลก, 2549)

ตาราง 2 ทุนของสหกรณ์ ปริมาณธุรกิจ และผลการดำเนินงาน

พ.ศ.	ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ (บาท)	ปริมาณธุรกิจรวม (บาท)	ผลการดำเนินงาน (บาท)
2545	1,708,136.33	1,596,996.50	78,545.62
2546	1,758,769.94	1,612,522.08	11,138.61
2547	1,886,799.38	981,921.81	122,634.44
2548	1,892,870.50	1,946,601.00	13,700.12
2549	1,680,709.91	2,254,147.82	(194,373.59)*

ที่มา : รายงานการสอบบัญชีสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ณ วันที่ 31 มีนาคม 2549 (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พิษณุโลก, 2549)

* ผลการดำเนินงาน ในเครื่องวงเล็บ ( ) หมายถึง ขาดทุน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยาใจ ไวยพยาบาล (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่ประสบความสำเร็จระดับสูงในจังหวัดภาคกลาง พบว่าสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จสูง มีความรู้ในเรื่องหลักสหกรณ์ รองลงมาคือเรื่องการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เรื่องความหมายและวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และเรื่องสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ แต่ยังขาดความรู้ในเรื่องโครงสร้างและองค์ประชุมของสหกรณ์ สำหรับในด้านทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จสูง ปรากฏว่ามีทัศนคติดีมากต่อสหกรณ์ในด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ รองลงมาคือ ทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ ในด้านการเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ส่วนในด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จสูง มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกับสหกรณ์เป็นจำนวนมากกว่าพฤติกรรมมีส่วนร่วมในด้านการทำธุรกิจกับสหกรณ์

ช่อมณี สุคันธิน (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรระยอง จังหวัดระยอง พบว่า สมาชิกเป็นผู้ที่มีความพร้อมและเต็มใจเข้าร่วมประชุมใหญ่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอและเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจทำงานด้วยความเสียสละ ทั้งยังมีส่วนช่วยเผยแพร่ให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ฯ ให้สมาชิกและบุคคลอื่นได้รับทราบประกอบกับมีความเชื่อมั่นว่าการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ประสบความสำเร็จสามารถช่วยขจัดปัญหาและอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกได้ ดังนั้น สมาชิกจึงให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการทำธุรกิจกับชุมนุมสหกรณ์ฯ ว่ามีความยุติธรรมและเท่าเทียมกับราคาในท้องตลาด ซึ่งทำให้สมาชิกมีความเชื่อถือถือการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการว่าเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อรักษาประโยชน์ของบรรดาสมาชิก และทำงานด้วยความเสียสละซื่อสัตย์สุจริต

ธานี พิทักษ์ผล (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกับผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในภาคเกษตรของไทย จากผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในภาคเกษตรของไทย ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมใหญ่ของสมาชิก การเข้าร่วมประชุมกลุ่มของสมาชิก การมีส่วนร่วมในการฝากเงินของสหกรณ์

อภิชาติ มนัสตรง (2542 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงบทบาทของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ว่า คือ การจัดการสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จก็มักจะเป็นสหกรณ์ที่กลุ่มคนสามฝ่ายทำงานตามลำดับขั้น ตามสายการบังคับบัญชา มีกลุ่มสมาชิกเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด รองลงมาคณะกรรมการดำเนินการ มีผู้จัดการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์อยู่ในลำดับสุดท้าย สมาชิกสหกรณ์มีบทบาทในการจัดการแตกต่างกันกับผู้ถือหุ้นในบริษัทห้างร้าน ทั้งนี้เป็นเพราะ

เป็นเจ้าของและมีสิทธิ์ที่จะเป็นกรรมการสหกรณ์และควบคุมสหกรณ์เท่าเทียมกันทุกคน ดังนั้นหน้าที่เบื้องต้นของสหกรณ์ได้แก่ การจัดบริการสนองความต้องการของสมาชิก สมาชิกจึงมีความจำเป็นที่จะต้องคอยติดตามกิจการของสหกรณ์และติดต่อสหกรณ์ด้วยตนเองอยู่เสมอ โดยปกติสมาชิกส่วนใหญ่จะไม่ทราบถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนที่พึงมีต่อสหกรณ์ จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะต้องช่วยให้สมาชิกได้เข้าใจถึงบทบาทของสมาชิกในการจัดการของเขา เพื่อจะได้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก และได้กล่าวถึงบทบาทของสมาชิกซึ่งสรุปได้คือ ลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของวิสาหกิจสหกรณ์ คือ บทบาทสมาชิกในการจัดการสมาชิก คือ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์ ใช้บริการสหกรณ์ และมีความสนใจในการดูแลสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดที่จะเป็นไปได้ สมาชิกได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและต้องเสียประโยชน์เมื่อมีการจัดการอย่างขาดความรับผิดชอบต่อสมาชิกสหกรณ์มีผลประโยชน์โดยตรงและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่สำคัญยิ่งกว่าผู้ถือหุ้นในธุรกิจทั่วไปซึ่งโดยปกติจะควบคุมเสียงได้เพียงส่วนน้อยในบริษัท ดังนั้นความคิดที่ยอมรับกันที่ว่าฝ่ายจัดการสหกรณ์นั้นหมายถึงผู้จัดการที่ได้รับเงินเดือนประจำ หัวหน้าส่วนงานและคณะกรรมการดำเนินงานจึงนำมาใช้กับสหกรณ์ไม่ได้ จึงสรุปได้อย่างเด่นชัดว่าความสำเร็จของสหกรณ์นั้นขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของบรรดาสมาชิกเป็นสำคัญ

สุริพร พงษ์พาณิชย์ (2548) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบครบ 5 ประการคือ

1. ร่วมกันวางแผน เป็นการร่วมคิดร่วมวางแผน จัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนร่วมประชุมและลงความเห็น
  2. ร่วมกันปฏิบัติตามแผน เมื่อมีการวางแผนแล้วสมาชิกในชุมชนทุกคนต้องร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ที่ตกลงกันไว้และจะต้องร่วมกันลงมือทำให้ได้ตามแผนนั้น
  3. ร่วมกันใช้ประโยชน์ สมาชิกทุกคนจะต้องมีสิทธิ์ใช้ประโยชน์และจะต้องมีการจัดการผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและวัตถุให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเหมาะสม โดยคำนึงถึงความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันเป็นหลัก
  4. ร่วมกันติดตามและประเมินผล เมื่อมีการดำเนินการแล้วย่อมจะต้องมีปัญหาความไม่เข้าใจต่าง ๆ เกิดขึ้น จึงต้องร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ่ายทอดประสบการณ์และร่วมกันประชุมหาวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น
  5. ร่วมบำรุงรักษา โดยทุกคนจะต้องร่วมมือกัน ไม่มีการปล่อยปละละเลย
- ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ที่จะทำสหกรณ์สามารถทำหน้าที่สนองความต้องการและความจำเป็นของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์นั้น สหกรณ์ควรจะส่งเสริมและพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจของสมาชิกที่มีต่อ

สหกรณ์ให้อยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องหลักการสหกรณ์ ดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และเรื่องสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ นอกจากนี้ ควรจะส่งเสริมและพัฒนาสมาชิกให้มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกับสหกรณ์ ทำธุรกิจกับสหกรณ์ เข้าร่วมประชุมใหญ่ของสมาชิก คอยติดตามกิจการของสหกรณ์และติดต่อสหกรณ์ด้วยตนเองอยู่เสมอ เป็นต้น

จากข้างต้น การที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้สมาชิกสหกรณ์เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์มากขึ้นกว่าเดิมนั้น ควรจะใช้กลยุทธ์

1. การให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการ วิธีการสหกรณ์ เนื่องจากความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์

2. จากแนวความคิดจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลคิดเป็น เรียนรู้และสร้างสรรค์กระบวนการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มให้เกิดการมีส่วนร่วม คือ กิจกรรมการออมทรัพย์ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการออมให้กับสมาชิก เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ โดยวิธีการฝากเงินทั้งฝากประจำ และฝากสะสมทรัพย์

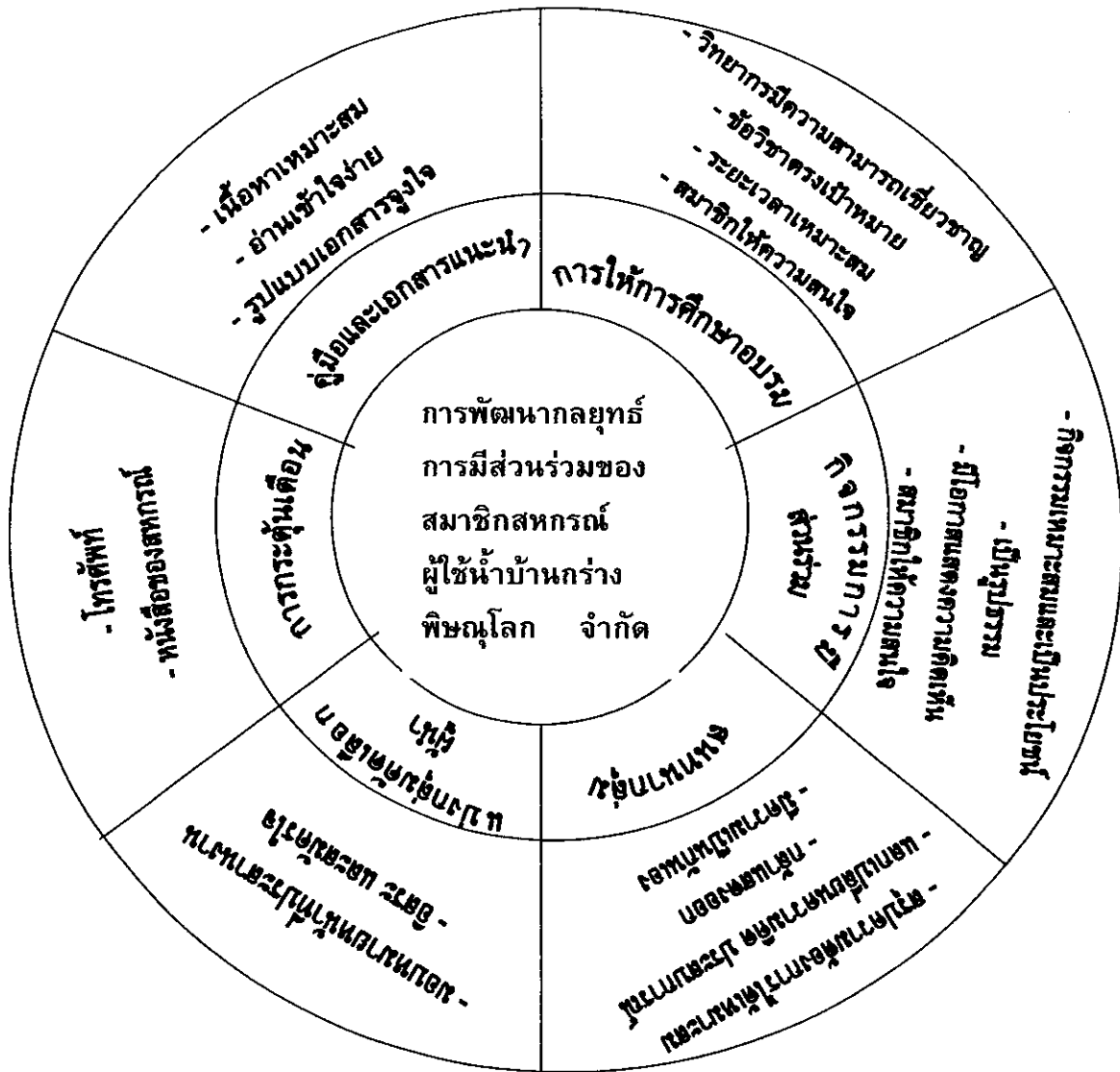
3. จากการศึกษาของประยงค์ สายประเสริฐ (2537 : 39) พบว่า วิธีการที่จะช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ คือ ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พยายามเริ่มต้นงานกับสมาชิกกลุ่มเล็กๆ ก่อน เพราะกล้าแสดงออก ในกลุ่มเล็กๆ สมาชิกทุกคนรู้จักกันดี มีความเชื่อถือและห่วงใยซึ่งกันและกัน ย่อมพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนกันได้ดีกว่า ฉะนั้น การสนทนากลุ่ม จึงเป็นวิธีการที่จะช่วยให้สมาชิกกล้าแสดงความคิดเห็น มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกเอง

4. จากทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคนจูงใจไปยังเป้าประสงค์ ดังนั้น การคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ติดตามผลกิจกรรม จึงเป็นการกระตุ้นให้กิจกรรมบรรลุผลมากขึ้น

5. จากแนวคิดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ กล่าวว่า

คนหรือกลุ่มบุคคล สามารถเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้เองได้ ถ้ามีแรงกระตุ้น และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การกระตุ้นเตือนโดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์ เป็นวิธีการสร้างแรงกระตุ้นสมาชิกอีกทางหนึ่ง

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ พัฒนาหาคุณภาพกลยุทธ์การมีส่วนร่วม ตลอดจนติดตามผลของกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหาคุณภาพกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

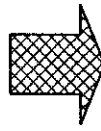
ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

**ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด**

ขั้นตอนที่ 1

สำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ จากกลุ่มตัวอย่าง 4 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติ

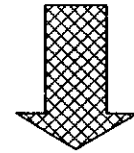
1. ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2

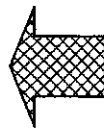
การหาคุณภาพกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์

1. สร้างรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์
2. ตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญและตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 4

ประเมินผลการใช้กลยุทธ์จากกลุ่มทดลอง

ขั้นตอนที่ 3

ทดลองการใช้กลยุทธ์กับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน เป็นเวลา 3 เดือน

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ขั้นตอนที่ 1 สํารวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ํ้าบ้านกร่าง
พิษณุโลก จำกัด

ด้านแหล่งข้อมูล

1. ประชากร ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ํ้าบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด
ณ วันสิ้นปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2549 จำนวนทั้งหมด 626 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ํ้าบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด
การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Yamane (1973) จำนวน 231 คน และเพื่อให้
สัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้านมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการถูกคัดเลือก จึงใช้วิธี
คำนวณของ Nagtation (นำชัย ทนผล, 2531 : 58 - 59)

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

N

- ซึ่ง
- n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
  - N = จำนวนประชากรทั้งหมด
  - n_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม
  - N_i = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างและกลุ่ม

จะได้จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

หมู่ที่	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1	26	9
2	24	9
3	29	11
4	122	45
5	90	33
6	79	29
7	59	22
8	20	7
9	33	12
10	102	38
11	34	13
12	8	3
รวม	626	231

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์จากองค์ประกอบ 4 ด้าน

1. ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ ขนาดถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร
2. ด้านสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิก
3. ด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์
4. ด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 35 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบแสดงความคิดเห็นถูกต้อง และไม่ถูกต้อง ให้คะแนน ดังนี้

ถูกต้อง	ได้คะแนน	1	คะแนน
ไม่ถูกต้อง	ได้คะแนน	0	คะแนน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 99-100) โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สำหรับการแปลความหมาย มีดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

สำหรับวิธีการสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม แบบสอบถามด้านความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ ด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

2. นำแบบสอบถามฉบับร่างให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

3. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำเครื่องมือที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ในการตรวจหาความตรงเชิงเนื้อหา ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความและวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข พร้อมปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นำมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นคัดเลือก

คำถามที่มีความสอดคล้องความตรงต่อเนื้อหา (index of congruence = IOC) ค่า IOC 0.5 ขึ้นไปผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

3.1 นายประสิทธิ์ โพธิ์สุ สหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก (เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 8) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3.2 นายอภิชาติ มนัสตรง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ (นักวิชาการสหกรณ์ 7ว) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3.3 นายวุฒิพงศ์ กะสินัง หัวหน้าฝ่ายแผนงานและวิชาการ (เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3.4 นางปทุมมา ศรีนครธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6ว ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 6 อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

4. ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (tryout) จำนวน 30 คนและนำมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability coefficient) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้ 0.853 (ยูทงพงษ์ กัยวรรณ, 2543 : 75)

5. นำเครื่องมือที่แก้ไขแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อผ่านการเห็นชอบแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ประสานประสานกรรมการสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่าง พิษณุโลก จำกัด เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ขอลงหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามถึงประธานกรรมการสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่าง พิษณุโลก จำกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์

3. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและแจ้งวัตถุประสงค์ต่อกรรมการและสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่าง พิษณุโลก จำกัด หลังจากนั้นจึงดำเนินการพูดคุย

วิเคราะห์ข้อมูล

1. หลังจากเก็บข้อมูลนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ ใช้ค่าร้อยละ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบถูกต้องและไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

(1) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยคัดเลือกเฉพาะข้อมูลของแบบประเมินที่สมบูรณ์แล้วเท่านั้น

(2) ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอิงเกณฑ์คะแนน (เกษม สาหรัยทิพย์, 2539 : 109 – 110) แล้วนำผลมาวิเคราะห์เป็นจำนวนและร้อยละ ดังนี้

ช่วงคะแนนตอบถูกต้อง 13 – 15 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

ช่วงคะแนนตอบถูกต้อง 10 – 12 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจมาก

ช่วงคะแนนตอบถูกต้อง 7 – 9 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง

ช่วงคะแนนตอบถูกต้อง 4 – 6 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจน้อย

ช่วงคะแนนตอบถูกต้อง 1 – 3 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด

3) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(1) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยคัดเลือกเฉพาะข้อมูลของแบบประเมินที่สมบูรณ์แล้วเท่านั้น

(2) ทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(3) การแปลผล ใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 99 – 100)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นต่อสหกรณ์ระดับดีมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นต่อสหกรณ์ระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นต่อสหกรณ์ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นต่อสหกรณ์ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นต่อสหกรณ์ระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ด้านแหล่งข้อมูล

นำผลของการศึกษามากำหนดเป็นกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมตอนที่ 1 โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยรายด้านความรู้ความเข้าใจระดับน้อยลงมา (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.21 - 0.40) และด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ระดับน้อยลงมา (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.50)

2. แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือในการกำหนดกลยุทธ์ คือ

1. เครื่องมือประกอบด้วย

1.1 คู่มือและเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการวิธีการสหกรณ์

1.2 แบบประเมินหลังการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน คือ

1.2.1 นายประสิทธิ์ โพธิ์สุ สหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก

1.2.2 นายอภิชาติ มนัสตรง นักวิชาการสหกรณ์ 7ว

1.2.3 นายวุฒิพงศ์ กะสินัง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7

1.2.4 นางปทุมมา ศรีนครธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6ว

2. การกำหนดกลยุทธ์

2.1 ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีของการมีส่วนร่วม

2.1.2 ความจำเป็นที่ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์

2.1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์

2.1.4 วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ

2.1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การรวบรวมข้อมูล

นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและครอบคลุมในเนื้อหา และพิจารณาให้ความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แบบประเมินด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์แปลความ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 นำกลยุทธ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง

ด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ (1) เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี (2) มีความสนใจ ความพร้อม และสมัครใจ (3) มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ อยู่ในระดับน้อยลงมา และด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ระดับน้อยลงมา (4) เป็นสมาชิกที่ไม่มียอดซื้อสินค้าจากสหกรณ์ในช่วงเดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2549

ด้านเนื้อหา

1. ก่อนการทดลองเก็บข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

2. การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ พร้อมมอบคู่มือและเอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ และบทบาทสิทธิหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์

2. จัดกิจกรรมกลุ่มให้เกิดการมีส่วนร่วม คือ กิจกรรมการออมทรัพย์

3. จัดให้มีการสนทนากลุ่ม

4. แบ่งกิจกรรมกลุ่มการมีส่วนร่วม และคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ติดตามผล

กิจกรรม

5. การกระตุ้นเดือนโดยการ ใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์

6. ปฏิบัติตามคู่มือเป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2550 ถึงเดือนสิงหาคม

2550

เครื่องมือที่ใช้

ได้แก่ แบบสอบถาม ในการวัดระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ และด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกับก่อนการทดลอง สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

มาก ให้คะแนน 4 คะแนน

ปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

การแปลความหมาย ใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง (บุญชม ศรีสะอาด, 2543: 99 – 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมเองโดยใช้แบบสอบถาม ก่อน – หลัง การทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิก ก่อน – หลัง การทดลอง
ในช่วงเวลาเดียวกัน คือ ระหว่างมิถุนายน – สิงหาคม 2549 กับมิถุนายน – สิงหาคม 2550

2. ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือร้อยละ (Percentage)
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติ t - test dependent

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์

ด้านแหล่งข้อมูล

ได้แก่ กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน

ด้านเนื้อหา

ประเมินการใช้กลยุทธ์ โดยใช้แบบประเมิน ให้ผู้เข้าร่วมทดลองตอบแบบประเมิน
ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ
น้อยที่สุด ใน 5 กิจกรรมของกลยุทธ์ มีดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ได้แก่ แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของกลยุทธ์ เป็นแบบสอบถาม
ประมาณค่า 5 ระดับ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
2. กำหนดขอบเขตการประเมิน ได้แก่ กิจกรรม 5 กิจกรรมของกลยุทธ์
3. ร่างแบบประเมินตามประเด็นที่กำหนดไว้
4. นำฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบภาษา และ
ความครอบคลุมเนื้อหาที่ประเมิน

5. นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจความเหมาะสมและครอบคลุมใน
เนื้อหา และพิจารณาให้ความคิดเห็น รวม 4 ท่าน คือ

5.1 นายประสิทธิ์ โพธิ์สุ สหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก (เจ้าหน้าที่บริหารงาน
ส่งเสริมสหกรณ์ 8) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

5.2 นายอภิชาติ มั่นตรง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
(นักวิชาการสหกรณ์ 7ว) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

5.3 นายวุฒิพงศ์ กะสินัง หัวหน้าฝ่ายแผนงานและวิชาการ (เจ้าหน้าที่
วิเคราะห์นโยบายและแผน 7) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

5.4 นางปทุมมา ศรีนครธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6ว สำนักงานพัฒนา
ชุมชนเขต 6 อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

6. นำแบบประเมินมาปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการประเมินหลังจากการใช้กลยุทธ์สิ้นสุดลงด้วยแบบประเมินความคิดเห็น
เกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ
บ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด จำนวน 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบประเมินมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยคัดเลือกเฉพาะข้อมูล
ของแบบประเมินที่สมบูรณ์แล้วเท่านั้น

2. ทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. นำผลการวิเคราะห์มาแปลความหมาย โดยการเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง กลยุทธ์มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{x}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย
- SD หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t หมายถึง ค่าที่ทดสอบ
- * หมายถึง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- ตอนที่ 1 ผลการสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหาคูณภาพกลยุทธ์
- ตอนที่ 3 ผลการนำกลยุทธ์ไปทดลองใช้
- ตอนที่ 4 ผลประเมินผลการใช้กลยุทธ์

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	101	43.7
หญิง	130	56.3
รวม	231	100.0

จากตาราง 4 พบว่า สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 และเพศชายจำนวน 101 คน ร้อยละ 43.7

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 35 ปี	18	7.8
36 - 45	82	35.5
46 - 55	85	36.8
56 ปีขึ้นไป	46	19.9
รวม	231	100.0

จากตาราง 5 พบว่า สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมา ได้แก่ อายุระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 82 คนคิดเป็นร้อยละ 35.5 และน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา ป.1 - ป.6	184	79.7
มัธยมศึกษา ม.1 - ม.6	42	18.2
ปริญญาตรี	5	2.2
รวม	231	100.0

จากตาราง 6 พบว่า สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ป.1 - ป.6 จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 79.7 รองลงมา ได้แก่ มัธยมศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 และน้อยที่สุดปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำจำแนกตาม ขนาดเนื้อที่ถือครองและ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ขนาดเนื้อที่ถือครองและการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ไร่	6	2.6
6 - 10 ไร่	32	13.9
11 - 15 ไร่	36	15.6
16 - 20 ไร่	43	18.6
21 ไร่ ขึ้นไป	114	49.4
รวมทั้งหมด	231	100.0

จากตาราง 7 พบว่า ขนาดเนื้อที่ถือครองและการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิษณุโลก จำกัด ในภาพรวม ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ถือครองและการใช้ที่ดินจำนวน 21 ไร่ ขึ้นไป จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมา ได้แก่ 16-20 ไร่ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และน้อยที่สุดได้แก่ 1 - 5 ไร่ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว
ในรอบปีที่ผ่านมา (ม.ค. - ธ.ค. 2549)

รายได้ของครอบครัวในรอบปีที่ผ่านมา(ม.ค.-ธ.ค.2549)	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ทั้งหมด		
5,000 – 30,000 บาท	40	17.3
30,001 – 50,000 บาท	58	25.1
50,001 – 70,000 บาท	33	14.3
70,001 – 90,000 บาท	28	12.1
90,001 บาท ขึ้นไป	72	31.2
รวมทั้งหมด	231	100.0
แยกเป็น รายได้จากการปลูกพืช		
5,000 – 30,000 บาท	52	22.5
30,001 – 50,000 บาท	61	26.4
50,001 – 70,000 บาท	28	12.1
70,001 – 90,000 บาท	26	11.3
90,001 บาท ขึ้นไป	64	27.7
รวมทั้งหมด	231	100.0
รายได้จากการเลี้ยงสัตว์		
ไม่มี	172	74.5
1 – 5,000 บาท	17	7.4
5,001 – 10,000 บาท	21	9.1
10,001 – 15,000 บาท	3	1.3
15,001 บาท ขึ้นไป	18	7.8
รวมทั้งหมด	231	100.0
รายได้อื่น ๆ ได้แก่ รับจ้าง ประมง ค่าขาย		
ไม่มี	167	72.3
1 – 5,000 บาท	17	7.4
5,001 – 10,000 บาท	23	10.0
10,001 – 15,000 บาท	2	.9
15,001 บาท ขึ้นไป	22	9.5
รวมทั้งหมด	231	100.0

จากตาราง 8 พบว่า รายได้ของครอบครัวในรอบปีที่ผ่านมา (ม.ค. - ธ.ค. 2549) สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีรายได้ 90,001 บาท ขึ้นไปจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมา ได้แก่ 30,001 – 50,000 บาทจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 และน้อยที่สุดได้แก่ 70,000 – 90,000 บาทจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า

แหล่งที่มาของรายได้จากการปลูกพืช พบว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีรายได้ 90,001 บาท ขึ้นไปจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมา ได้แก่ 30,001 – 50,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 และน้อยที่สุดได้แก่ 70,000 – 90,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3

แหล่งที่มาของรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ พบว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์มากที่สุดจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมา ได้แก่ มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 และน้อยที่สุดได้แก่ 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

แหล่งที่มาของรายได้จากแหล่งอื่น ๆ พบว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ อื่นๆ มากที่สุดจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 รองลงมามีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และน้อยที่สุดได้แก่ 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ถึง 5 ปี	97	42.0
6 - 10 ปี	72	31.2
11 - 15 ปี	24	10.4
16 ปีขึ้นไป	38	16.4
รวมทั้งหมด	231	100.0

จากตาราง 9 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ไม่ถึง 5 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา ได้แก่ เป็นสมาชิก 6 - 10 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 และน้อยที่สุด 11 - 15 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ บ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าสภาพของสมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ 90,001 บาทขึ้นไป แหล่งที่มาของรายได้จากการปลูกพืชมากกว่าจากการเลี้ยงสัตว์ และไม่มีรายได้อื่น ๆ การมีส่วนร่วมโดยการเป็นสมาชิก ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 0 - 5 ปี

1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำแนกตามความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

ระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	98	42.4
น้อย	66	28.6
ปานกลาง	7	3.0
มาก	30	13.0
มากที่สุด	30	13.0
รวมทั้งหมด	231	100.0

จากตาราง 10 พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์มีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ระดับน้อยที่สุด มากที่สุดจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ระดับน้อย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 และน้อยที่สุดมีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ระดับปานกลาง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

1.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

ข้อความ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. การประชุมสหกรณ์ในแต่ละครั้ง ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจและได้รับประโยชน์จากการประชุม	2.13	1.355	น้อย
2. ปริมาณการถือหุ้นประจำปี และการถือหุ้นตามส่วนเงินกู้ตามที่สหกรณ์กำหนดมีความเหมาะสม	2.02	1.287	น้อย
3. การฝากเงินกับสหกรณ์มีความมั่นคง เมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์	2.02	1.340	น้อย
4. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากทุกประเภทของสหกรณ์น่าพอใจเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์	1.97	1.225	น้อย
5. จำนวนเงินที่สหกรณ์ให้กู้ยืมเพียงพอกับความจำเป็นของครอบครัว	2.11	1.350	น้อย
6. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สหกรณ์คิดต่อสมาชิกอยู่ในอัตราที่เหมาะสม	2.01	1.210	น้อย
7. สินค้าที่สหกรณ์จัดหามาจำหน่ายเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิกสหกรณ์	2.23	1.327	น้อย
8. ถ้าสหกรณ์จะทำการประชาสัมพันธ์รายการและราคาสินค้าที่มีจำหน่ายทางสื่อ เช่น ทางวิทยุ, หอกระจายข่าว, แผ่นพับ ฯลฯ ท่านคิดว่าจะสร้างภาพและดึงดูดใจให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าเพิ่ม	2.15	1.305	น้อย
9. ราคาสินค้าที่สหกรณ์จำหน่ายในปัจจุบันเหมาะสมและยุติธรรม	2.33	1.379	น้อย
10. สหกรณ์ได้เน้นในเรื่องการตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกด้านตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ไม่เหมือนกับธุรกิจทั่วไป ที่เน้นกำไรสูงสุดให้กับองค์กร	2.30	1.390	น้อย
11. อัตราเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนที่สหกรณ์จัดสรรให้แก่สมาชิกมีความเหมาะสมและเป็นธรรม	2.31	1.372	น้อย

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
12. การดำเนินงานของคณะกรรมการในฐานะตัวแทนของสมาชิกเป็นที่น่าพอใจ	2.26	1.370	น้อย
13. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นที่น่าพอใจของสมาชิก	2.53	1.543	ปานกลาง
14. ท่านพอใจต่อระเบียบ ข้อบังคับ และมติต่าง ๆ ของสหกรณ์	2.47	1.526	น้อย
15. การเป็นสมาชิกสหกรณ์ ทำให้ครอบครัวมีการกินดี อยู่ดีขึ้นกว่าเดิม	2.52	1.497	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.22	1.365	น้อย

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.22$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นมากที่สุดเกี่ยวกับผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นที่น่าพอใจของสมาชิก ($\bar{x} = 2.53$) รองลงมาเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้ครอบครัวมีการกินดีอยู่ดีกว่าเดิม ($\bar{x} = 2.52$) และน้อยที่สุด คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากทุกประเภทของสหกรณ์เมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ ($\bar{x} = 1.97$)

**ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาคุณภาพกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก
สหกรณ์แสดงผลการพิจารณาคุณภาพของกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการ
ดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่าง พิษณุโลก จำกัด**

จากผลการพิจารณาเครื่องมือคือแบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน ในการตรวจสอบความสอดคล้องความตรงต่อเนื้อหา (Index of congruence = IOC) ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องตรงต่อเนื้อหา

รายละเอียด	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. คู่มือหรือเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์			
1.1 เนื้อหาเหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
1.2 อ่านเข้าใจง่าย	5	0.00	มากที่สุด
1.3 นำไปปฏิบัติได้	5	0.00	มากที่สุด
2. จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์			
2.1 เนื้อหาเหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
2.2 ระยะเวลาเหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
2.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	5	0.00	มากที่สุด
2.4 การนำไปประยุกต์ใช้	4.75	0.305	มากที่สุด
3. กำหนดกิจกรรมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม			
3.1 เหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
3.2 ได้แสดงความคิดเห็น	5	0.00	มากที่สุด
3.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	5	0.00	มากที่สุด
3.4 การนำไปประยุกต์ใช้	5	0.00	มากที่สุด
4. การสนทนากลุ่ม			
4.1 เหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
4.2 ได้แสดงความคิดเห็น	5	0.00	มากที่สุด
4.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	5	0.00	มากที่สุด
4.4 การนำไปประยุกต์ใช้	5	0.00	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

รายละเอียด	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
5. การแบ่งกลุ่มกิจกรรมการมีส่วนร่วมและคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ในการติดตามผลของกิจกรรม			
5.1 เป็นการติดตาม	5	0.00	มากที่สุด
5.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	5	0.00	มากที่สุด
6. กระตุ้นเตือนโดยการเยี่ยมบ้าน ใช้จดหมาย ไปรษณีย์บัตร หรือโทรศัพท์			
6.1 เป็นการกระตุ้นเตือน	5	0.00	มากที่สุด
6.2 มีประโยชน์	5	0.00	มากที่สุด

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมาชิกสหกรณ์ นำผลของการศึกษา มากำหนดเป็นกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์มีความรู้ความเข้าใจ ในอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์ระดับน้อย และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ จึงได้นำปัญหา ด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์และความคิดเห็นของสมาชิกที่มี ต่อสหกรณ์และใช้ข้อมูลจากสมุดขายสินค้าของสหกรณ์เฉพาะสมาชิกที่ไม่มียอดการให้บริการ ด้านการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ในช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2549 มาพัฒนาโดยกำหนด กลยุทธ์และสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย

2.1 มอบคู่มือเอกสารเผยแพร่และคำแนะนำเกี่ยวกับ

2.1.1 อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์

2.1.2 บทบาทสิทธิหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์

2.2 การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ

2.2.1 อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

2.2.2 บทบาท สิทธิ หน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์

2.2.3 ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์

2.3 จัดกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรม คือ กิจกรรมการออมทรัพย์ โดย

มีวัตถุประสงค์

2.3.1 ฝึกนิสัยให้เกิดการออมทรัพย์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือตนเอง

2.3.2 นำเงินออมไปถือหุ้นเพิ่ม เพื่อเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.3.3 สมาชิกมีจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของสหกรณ์

2.3.4 สมาชิกมีความสนใจดูแล ติดตามการดำเนินงานทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์มากยิ่งขึ้น

2.4 การสนทนากลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกคุ้นเคยกัน และเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมมากขึ้น

2.4.1 สมาชิกผู้มีส่วนได้เสียแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

2.4.2 เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2.5 การแบ่งกลุ่มย่อยคัดเลือกผู้นำ โดยการแบ่งกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 30 คน ออกเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่มๆ ละ 10 คน ตามความสมัครใจและทำการคัดเลือกผู้นำกลุ่มละ 1 คน เพื่อให้กลุ่มได้มีส่วนร่วมกันระดมความคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติเพื่อสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วม ตระหนักในความเป็นเจ้าของสามารถบริหารจัดการดูแลสหกรณ์ของตนเอง สร้างธุรกิจ สร้างกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและเอื้อประโยชน์กับสมาชิกอย่างแท้จริง มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะดูแลสหกรณ์ของตนเองได้ ซึ่งผู้นำแต่ละกลุ่มที่คัดเลือกนี้จะมีหน้าที่

2.5.1 แนะนำ ติดตามผลการมีกิจกรรมการมีส่วนร่วม

2.5.2 ผลักดันให้กลุ่มมีความรู้คิดเป็น แก้ไขปัญหาได้

2.6 การกระตุ้นเตือน โดยการเยี่ยมบ้าน ใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำกิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดตามผลการใช้กลยุทธ์ เช่น สำรวจความต้องการสินค้า ประเภท ปริมาณ สถานที่จัดส่งสินค้า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้สินค้า ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ รับทราบความเห็นข้อเสนอแนะปัญหาต่างๆ ของสมาชิกมาเพื่อให้สหกรณ์ปรับปรุงแก้ไข และการอบรมทrophy รวมทั้งตรวจสอบเอกสารภายในเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวปริมาณการซื้อขายของสมาชิกและยอดขายสินค้าของสหกรณ์ รวมทั้งเพื่อที่

2.6.1 กระตุ้นเตือนและให้กำลังใจ

2.6.2 ควบคุมพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง

ตอนที่ 3 ผลการนำกลยุทธ์ไปทดลองใช้

จากการนำกลยุทธ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มทดลอง (1) เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ตรวจสอบจากใบสมัครการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ (2) เป็นผู้สนใจ มีความพร้อมและสมัครใจ จำนวน 30 คน เป็นหญิง 15 คน ชาย 15 คน ระยะเวลาการทดลองกิจกรรมเป็นเวลา 3 เดือน คือในช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2550 (3) เป็นสมาชิกที่มีคะแนนเฉลี่ยทางด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ และด้านความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย (4) เป็นสมาชิกที่ไม่มียอดใช้บริการด้านการซื้อสินค้าจากสหกรณ์โดยใช้ข้อมูลจากสมุดขายสินค้าของสหกรณ์ในช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2549

ตาราง 13 แสดงจำนวนและร้อยละระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ก่อนการใช้กลยุทธ์

ระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	12	40.0
น้อย	18	60.0
รวมทั้งหมด	30	100.0

จากตาราง 13 พบว่า ก่อนการใช้กลยุทธ์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์น้อย มากที่สุดจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา ได้แก่มีระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์น้อยที่สุดจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0

ตาราง 14 แสดงจำนวนและร้อยละระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์หลังการใช้กลยุทธ์

ระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
ปานกลาง	1	3.3
มาก	2	6.7
มากที่สุด	27	90.0
รวมทั้งหมด	30	100.0

จากตาราง 14 พบว่า หลังการใช้กลยุทธ์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์มากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 รองลงมา ได้แก่ มีระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์มาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และน้อยที่สุด มีระดับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ปานกลาง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์

ข้อความ	n	$\bar{x}$	SD	t
ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ก่อนการใช้กลยุทธ์	30	1.93	0.944	17.710*
ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์หลังการใช้กลยุทธ์	30	4.87	0.43417	

* $p < 0.05$

จากตาราง 15 พบว่า ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

ข้อความ	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ก่อนการใช้กลยุทธ์	30	1.406	0.893	14.65*
ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์หลังการใช้กลยุทธ์	30	4.173	0.454	

* $p < 0.05$

จากตาราง 16 พบว่า ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ช่วงก่อน - หลังการใช้กลยุทธ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 ผลประเมินผลการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ตาราง 17 ผลการประเมินการใช้กลยุทธ์

ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. เอกสารเผยแพร่หรือคำแนะนำเกี่ยวกับการให้ความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์	3.87	0.914	มาก
1.1 เนื้อหาเหมาะสม	3.97	0.890	มาก
1.2 อ่านเข้าใจง่าย	3.60	0.724	มาก
1.3 รูปแบบเอกสารจูงใจ	4.03	1.129	มาก
2. จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการวิธีการสหกรณ์	3.85	0.882	มาก
2.1 วิทยากรมีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญ	4.07	0.944	มาก
2.2 ข้อวิชาตรงเป้าหมาย	3.87	1.074	มาก
2.3 ระยะเวลาเหมาะสม	3.63	0.718	มาก
2.4 สมาชิกให้ความสนใจ	3.83	0.791	มาก
3. กำหนดกิจกรรมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม	4.22	0.864	มาก
3.1 กิจกรรมเหมาะสมและเป็นประโยชน์	3.90	0.759	มาก
3.2 เป็นรูปธรรม	4.43	0.971	มาก
3.3 ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.37	0.890	มาก
3.4 สมาชิกให้ความสนใจ	4.17	0.834	มาก
4. การสนทนากลุ่ม	4.23	0.927	มาก
4.1 สรุปความต้องการได้เหมาะสม	4.30	1.022	มาก
4.2 ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์	4.23	1.006	มาก
4.3 สมาชิกกล้าแสดงออก	4.17	0.834	มาก
4.4 มีความเป็นกันเอง	4.20	0.847	มาก
5. การแบ่งกลุ่มกิจกรรมการมีส่วนร่วมและคัดเลือกผู้นำ กลุ่มให้มีหน้าที่ในการติดตามผลของกิจกรรม	4.37	0.887	มาก
5.1 มอบหมายหน้าที่ที่ประสานงาน	4.30	0.877	มาก
5.2 อีสระในการคัดเลือก และความสมัครใจ	4.43	0.898	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
6. กระตุ้นเตือนโดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และ โทรศัพท์	4.42	0.896	มาก
6.1 โทรศัพท์	4.43	0.898	มาก
6.2 หนังสือของสหกรณ์	4.40	0.894	มาก
เฉลี่ยรวม	4.16	0.895	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ในภาพรวม ผลการประเมินการใช้กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

1. คู่มือหรือเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ได้แก่ เนื้อหาเหมาะสม อ่านเข้าใจง่าย และรูปแบบเอกสารจูงใจ

2. จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ได้แก่ วิทยากรมีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญ หัวข้อวิชาตรงเป้าหมาย ระยะเวลาเหมาะสม และสมาชิกให้ความสนใจ

3. กำหนดกิจกรรมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ได้แก่ กิจกรรมเหมาะสม เป็นประโยชน์ เป็นรูปธรรม สมาชิกได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และสมาชิกให้ความสนใจ

4. การสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ได้แก่ สรุปรูปความต้องการได้เหมาะสม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ สมาชิกกล้าแสดงออก และมีความเป็นกันเอง

5. การแบ่งกลุ่มกิจกรรมการมีส่วนร่วมและคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ในการติดตามผลของกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก เพราะมีการมอบหมายหน้าที่ประสานงาน มีความอิสระในการคัดเลือกและสมัครใจ

6. กระตุ้นเตือนโดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ได้แก่ เป็นการกระตุ้นเตือนและมีประโยชน์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ บ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ผู้วิจัยดำเนินการสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ บ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ในลักษณะที่เกี่ยวข้อง ด้านเศรษฐกิจ สังคม ความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์
2. เพื่อพัฒนาหาคุณภาพกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด
3. เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์โดยการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกก่อนและหลังการใช้กลยุทธ์
4. เพื่อประเมินกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

สมมติฐานการวิจัย

1. สมาชิกสหกรณ์มีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ มากขึ้น
2. สมาชิกสหกรณ์มีความคิดเห็นที่ดีต่อสหกรณ์มากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

1.1 สำรวจสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ใน 4 ด้านได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ และด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ณ วันสิ้นปีทางบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2549 จำนวน 231 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน

เศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ และด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ข้อคำถามมี 36 ข้อ จำนวนแบบสอบถาม 231 ชุด นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลพบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำมีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์อยู่ในระดับน้อย ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งต้องแก้ไข

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพกลยุทธ์และสร้างเครื่องมือ

นำผลของการศึกษามากำหนดเป็นกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ โดยใช้เกณฑ์ด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ อยู่ในระดับน้อย และด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ อยู่ในระดับน้อย ใช้ข้อมูลจากสมุดขายสินค้าของสหกรณ์เฉพาะสมาชิกที่ไม่มียอดการใช้บริการด้านการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ ในช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2549 จากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำมีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์ระดับน้อยที่สุด ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย จึงนำมากำหนดกลยุทธ์และเครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือประกอบด้วย

1.1 คู่มือหรือเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการวิธีการสหกรณ์

1.2 คุณภาพของกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ที่ผ่านการตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด รวม 4 คน

2. การกำหนดกลยุทธ์

2.1 ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีของการมีส่วนร่วม

2.1.2 ความจำเป็นที่ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์

2.1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์

2.1.4 วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ

2.1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 กลยุทธ์ประกอบด้วย

2.2.1 มอบคู่มือเอกสารเผยแพร่และคำแนะนำเกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ บทบาทสิทธิหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์

2.2.2 การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ บทบาท สิทธิ หน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ ความจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์

2.2.3 จัดกิจกรรมการออมทรัพย์

2.2.4 การสนทนากลุ่ม

2.2.5 แบ่งกิจกรรมกลุ่มการมีส่วนร่วม และคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ติดตามผลกิจกรรม

2.2.6 การกระตุ้นเตือน โดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์

ขั้นตอนที่ 3 นำกลยุทธ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง และประเมินผลการใช้กลยุทธ์

1. กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ (1) เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี (2) มีความสนใจ ความพร้อม และสมัครใจ (3) มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ อยู่ในระดับน้อยลงมา และด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ระดับน้อยลงมา (4) เป็นสมาชิกที่ไม่มียอดซื้อสินค้าจากสหกรณ์ในช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2549

2. การทดลองกลยุทธ์ กำหนดการทดลองเป็นเวลา 3 เดือน คือตั้งแต่ มิถุนายน – สิงหาคม 2550 โดยได้ปฏิบัติดังนี้

2.1 ก่อนการทดลอง วัดความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ ทศนคติ ปริมาณธุรกิจการซื้อสินค้าของสมาชิกในสมุดซื้อสินค้าของสหกรณ์ในระหว่างเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2549

2.2 มอบคู่มือเอกสารเผยแพร่และคำแนะนำเกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ บทบาทสิทธิหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์

2.3 การให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท สิทธิ หน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ ความจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์

2.4 จัดกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรม คือ กิจกรรมการออมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์ ฝึกนิสัยให้เกิดการออมทรัพย์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือตนเอง นำเงินออมไปถือหุ้นเพิ่ม เพื่อเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกมีจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของสหกรณ์ สมาชิกมีความสนใจดูแล ติดตามการดำเนินงานทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์มากยิ่งขึ้น

2.5 การสนทนากลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกคุ้นเคยกัน และเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมมากขึ้น สมาชิกผู้มีส่วนได้เสียแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2.6 การแบ่งกลุ่มย่อยคัดเลือกผู้นำ โดยการแบ่งกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 30 คน ออกเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่มๆ ละ 10 คน ตามความสมัครใจและทำการคัดเลือกผู้นำกลุ่มละ 1 คน เพื่อให้กลุ่มได้มีส่วนร่วมกันระดมความคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติ เพื่อสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วม ตระหนักในความเป็นเจ้าของสามารถบริหารจัดการ

ดูแลสหกรณ์ของตนเอง สร้างธุรกิจ สร้างกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและเอื้อประโยชน์กับสมาชิกอย่างแท้จริง มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะดูแลสหกรณ์ของตนเองได้ ซึ่งผู้นำแต่ละกลุ่มที่คัดเลือกนี้จะมีหน้าที่ แนะนำ ติดตามผลการมีกิจกรรมการมีส่วนร่วม ผลักดันให้กลุ่มมีความรู้คิดเป็น แก้ไขปัญหาได้

2.7 การกระตุ้นเตือน โดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำกิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดตามผลการใช้กลยุทธ์ เช่น สำรวจความต้องการสินค้า ประเภท ปริมาณ สถานที่จัดส่งสินค้า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้สินค้า ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ รับทราบความเห็นข้อเสนอแนะปัญหาต่างๆ ของสมาชิกมาเพื่อให้สหกรณ์ปรับปรุงแก้ไข และการอบรมทรัพย์สิน รวมทั้งตรวจสอบเอกสารภายในเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวปริมาณการซื้อของสมาชิกและยอดขายสินค้าของสหกรณ์ รวมทั้งเพื่อที่กระตุ้นเตือนและให้กำลังใจและควบคุมพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง

2.8 ทำการทดสอบ Post – test เมื่อสิ้นสุดการทดลองกลยุทธ์ เพื่อ

2.8.1 วัดความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ และทัศนคติหลังการทดลอง ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามชุดเดิมทั้งหมด และใช้สถิติเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.8.2 ตรวจสอบจากสมุดขายสินค้าของสหกรณ์ เพื่อทราบความเคลื่อนไหวทางด้านผู้ให้บริการ และปริมาณยอดขายสินค้า

2.9 เปรียบเทียบผลการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกก่อน – หลังการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงเวลาเดียวกัน คือ ระหว่างมิถุนายน – สิงหาคม 2549 กับ มิถุนายน – สิงหาคม 2550

2.10 ประเมินผลการใช้กลยุทธ์ โดยประเมินจากการมีส่วนร่วมของในกิจกรรมของสหกรณ์ ภายหลังจากใช้กลยุทธ์ 3 เดือน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้กลยุทธ์ โดยใช้แบบประเมิน ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นผู้ประเมิน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการประสานคณะกรรมการสหกรณ์ผู้นำบ้านกว้างพิชญ์โลก จำกัด เพื่อขอดำเนินการเก็บข้อมูล และนำมาวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน หลังจากนั้นดำเนินการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาและกิจกรรม

2. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการวิธีการสหกรณ์ ทัศนคติเกี่ยวกับสหกรณ์ และการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ผลการทดลองด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างด้วยค่าที่ (t - test independent) ประเมินกลยุทธ์ด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุป

จากการศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด สรุปได้ดังนี้

1. จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปพบว่าสมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ถือครองและการใช้ที่ดินจำนวน 21 ไร่ ขึ้นไป รายได้ของครอบครัวในรอบปีที่ผ่านมา (ม.ค.-ธ.ค. 2549) 90,001 บาท ขึ้นไป เป็นสมาชิกสหกรณ์ไม่ถึง 5 ปี

2. การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์และทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

2.1 การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์มีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์ระดับน้อย ($\bar{x} = 0.38$) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าความเข้าใจเกี่ยวกับการประชุมสมาชิกของสหกรณ์สมาชิกจะมอบหมายให้คนอื่นไปประชุมเพื่อออกเสียงแทนตนไม่ได้ สมาชิกเข้าใจน้อยมากที่สุด ($\bar{x} = 0.20$) รองลงมา ได้แก่ การจัดตั้งสหกรณ์มุ่งรวมคนที่มีความเดือดร้อนเพื่อช่วยเหลือตนเองในการประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 2.23$) และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการออกเสียงของสมาชิกในที่ประชุม จะออกเสียงได้เพียงคนละ 1 เสียงเท่านั้น แม้ว่าจะมีหุ้นเท่าใดก็ตาม ($\bar{x} = 2.25$) ตามลำดับ

2.2 ทัศนคติเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.22$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นมากที่สุดเกี่ยวกับผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นที่น่าพอใจของสมาชิก ($\bar{x} = 2.53$) รองลงมาเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้ครอบครัวมีการกินดีอยู่ดีกว่าเดิม ($\bar{x} = 2.52$) และน้อยที่สุด คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากทุกประเภทของสหกรณ์เมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ ($\bar{x} = 1.97$)

3. การกำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วม มีกลยุทธ์ดังนี้

3.1 มอบคู่มือเอกสารเผยแพร่และคำแนะนำเกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ และบทบาทสิทธิหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์

3.2 การให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ บทบาท สิทธิ หน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ และความจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์

3.3 จัดกิจกรรมการอบรมทรัพย์สิน

3.4 การสนทนากลุ่ม

3.5 แบ่งกิจกรรมกลุ่มการมีส่วนร่วม และคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ติดตามผลกิจกรรม

3.6 การกระตุ้นเตือน โดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์

4. การทดลองใช้กลยุทธ์ พบว่า หลังการทดลอง ค่าความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของสหกรณ์อยู่ในระดับมากที่สุด

5. การประเมินผลการใช้กลยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์ในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ในการศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำมีความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์อยู่ในระดับน้อย เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด ไม่สามารถสนองความจำเป็นและความต้องการของสมาชิกไปอย่างทั่วถึงและสมาชิกไม่เห็นความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์ ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารเผยแพร่การประชาสัมพันธ์กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540) พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้กิจการสหกรณ์ไม่ เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร คือการที่สมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจ ความศรัทธาในวิธีการสหกรณ์ และผู้ดำเนินการขาดความรู้ ความชำนาญในการบริหารงานสหกรณ์

2. จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย กล่าวคือ ไม่มีความรู้สึกรักพอใจการดำเนินงานสหกรณ์ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชุมสมาชิกของสหกรณ์สมาชิกจะมอบหมายให้คนอื่นไปประชุมเพื่อออกเสียงแทนตนไม่ได้ สมาชิกมีความเข้าใจน้อย มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การจัดตั้งสหกรณ์มุ่งรวมคนที่มีความเดือดร้อนเพื่อช่วยเหลือตนเองในการประกอบอาชีพ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการออกเสียงของสมาชิกในที่ประชุม จะออกเสียงได้เพียงคนละ 1 เสียงเท่านั้น แม้ว่าจะมีหุ้น

เท่าใดก็ตาม ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกไม่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ในการที่จะช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน ไม่เข้าใจการทำงานรูปแบบที่เป็นองค์กรเป็นนิติบุคคล บทบาท สิทธิ และหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอภิชาติ มนัสตรง (2542) ที่พบว่า ทศนคติของสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จในระดับสูงและระดับต่ำมีทศนคติที่ดี ต่อสหกรณ์ในด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ การเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น และการดำเนินงานของสหกรณ์

3. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ จึงได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีมากำหนดกลยุทธ์เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์มากขึ้น กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) มอบคู่มือและเอกสารคำแนะนำที่เป็นความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ และบทบาทสิทธิหน้าที่ของสมาชิก 2) จัดฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์รวมทั้งบทบาทสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก สหกรณ์ 3) กิจกรรมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม 4) จัดการสนทนากลุ่ม 4) คัดเลือกผู้นำ กลุ่มให้มีหน้าที่ในการติดตามผลของกิจกรรม 5) กระตุ้นเตือนโดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ หรือโทรศัพท์ จำนวน 1 ครั้ง 6) ให้สมาชิกสหกรณ์ที่สมัครใจปฏิบัติตามกลยุทธ์เป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2550 กลยุทธ์ทั้งหมดช่วยให้สมาชิกสหกรณ์ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์มากขึ้น ผลที่ตามมาคือสมาชิกมีความคิดเห็นที่ดีต่อสหกรณ์ พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของสหกรณ์มากขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการกระตุ้นติดตามและให้กำลังใจในการดำเนินงานของสมาชิกได้อย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับเอกสารเผยแพร่การประชาสัมพันธ์กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540) ว่าการให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยประชาชน เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักและวิธีการสหกรณ์ ตลอดจนมีอุดมการณ์สหกรณ์อย่างแท้จริง สำหรับวิธีการให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด สอดคล้องกับประยงค์ สายประเสริฐ (2537) ที่ได้กล่าวถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ คือ 1) ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีการฝึกปฏิบัติ มากกว่าการรับฟังโดย ทำการมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง ต่อไป 2) พยายามเริ่มต้นด้วยกิจกรรมที่สมาชิกทุกคนมีความสนใจ 3) พยายามเริ่มต้นงานกับ สมาชิกกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เพราะกล้าแสดงออก กลุ่มใหญ่ยากต่อการที่จะได้รับความเห็นจาก สมาชิกทุกคน แต่ในกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกทุกคนรู้จักกันดี มีความเชื่อถือและห่วงใยซึ่งกันและกัน ย่อมพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนกันได้ดีกว่า

4. ผลการทดลองใช้กลยุทธ์ พบว่า หลังการทดลองใช้กลยุทธ์ ความรู้ความเข้าใจ ในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์มากขึ้น และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ที่ดีมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้

อาจเนื่องมาจาก การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่สมาชิกสนใจและ เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซอมนี สุคันธิน (2534) ที่ได้ศึกษา ถึงพฤติกรรมของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรระยอง จ้ากัด จังหวัดระยอง พบว่า เมื่อสมาชิกมีความเชื่อมั่นว่าชุมนุมสหกรณ์ จะสามารถช่วยขจัด ปัญหาและอำนวยความสะดวกได้ ราคาสินค้าและบริการมีความยุติธรรมและเท่าเทียมกับราคา ในท้องตลาด สมาชิกจึงจะให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการทำธุรกิจกับชุมนุมสหกรณ์

นอกจากนี้ หลังจากผ่านการร่วมทำกิจกรรมเป็นระยะเวลา 3 เดือน ทำให้ผู้เข้าร่วม ทดลองมีความรู้ ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์มากขึ้น และ ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ที่ดีมากขึ้น ทำให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์ มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ยาใจ ไวยยาบาล (2529) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่ประสบความสำเร็จระดับสูงในจังหวัด ภาคกลาง พบว่า สมาชิกสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จสูง มีความรู้ดีในเรื่องหลักสหกรณ์

การจัดการสหกรณ์ การจัดกิจกรรมร่วมกัน การคัดเลือกบุคคลเป็นผู้นำให้มี หน้าที่ติดตามผล และกิจกรรมกลุ่มให้เกิดการมีส่วนร่วม พร้อมทั้งการใช้คู่มือแนวทาง การดำเนินงานสหกรณ์มาใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนิน กิจกรรมของสหกรณ์ มีส่วนทำให้สมาชิกได้เข้าใจ เห็นความสำคัญและคุณค่าของสหกรณ์มาก ขึ้น สำหรับสมาชิกด้วยกันเองเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้สมาชิกได้พบปะ พุดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวความคิด และทำความเข้าใจกันมากขึ้น สมาชิกกล้าแสดง ความคิดเห็น สอดคล้องกับทัศนะของลำยอง สำเร็จดี และคณะ (2548) ว่ากลุ่มเป้าหมายที่ เข้าร่วมกิจกรรม มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางดีขึ้นในด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ใช้ กิจกรรมและเกิดทักษะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การมีความรับผิดชอบ มีนิสัยรักองค์กรของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์กล้าคิด กล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็นตามบทบาทหน้าที่ของ สมาชิกในฐานะที่เป็นเจ้าของและผู้ให้บริการต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ เป็นดัชนีตัวหนึ่งที่ใช้ วัดความสำเร็จของโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการ

5. การประเมินกลยุทธ์ จากการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมทดลอง จำนวน 30 คน พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดปรากฏผลดังนี้

5.1 คู่มือหรือเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการวิธีการสหกรณ์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ได้แก่ เนื้อหา เหมาะสม อ่านเข้าใจง่าย และรูปแบบเอกสารดูใจ

5.2 จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ได้แก่ วิทยากรมีความรู้ความสามารถและ เชี่ยวชาญ หัวข้อวิชาตรงเป้าหมาย ระยะเวลาเหมาะสม และสมาชิกให้ความสนใจ

5.3 กำหนดกิจกรรมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ได้แก่ กิจกรรมเหมาะสม เป็นประโยชน์ เป็นรูปธรรม สมาชิกได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และสมาชิกให้ความสนใจ

5.4 การสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ได้แก่ สรุปรูปความต้องการได้เหมาะสม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ สมาชิกกล้าแสดงออก และมีความเป็นกันเอง

5.5 การแบ่งกลุ่มกิจกรรมการมีส่วนร่วมและคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ในการติดตามผลของกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก เพราะมีการมอบหมายหน้าที่ประสานงาน มีความอิสระในการคัดเลือกและสมัครใจ

5.6 กระตุ้นเตือนโดยการใช้หนังสือของสหกรณ์ และโทรศัพท์ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ได้แก่ เป็นการกระตุ้นเตือน และมีประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กลยุทธ์ที่ใช้ นี้ เป็นการทดลองกับสหกรณ์ผู้นำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด เพียงแห่งเดียว ระยะเวลาเพียง 3 เดือน ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งแสดงว่ามีประสิทธิภาพ แต่ถ้าคณะกรรมการและสมาชิกไม่มีการปฏิบัติตามแนวทางของสหกรณ์ที่ได้ตกลงกันไว้ ผลที่ได้จะไม่ต่อเนื่องและยั่งยืน

2. กลยุทธ์ที่ใช้ในการทดลองกับสมาชิกสหกรณ์ผู้นำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด สามารถกระตุ้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกได้เป็นอย่างดี กิจกรรมมีความเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถสามารถนำไปใช้กับสหกรณ์อื่น ๆ ได้

ข้อเสนอการวิจัยครั้งต่อไป

1. พื้นที่วิจัยเป็นเพียงสหกรณ์แห่งเดียว ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มจำนวนสหกรณ์ให้มากขึ้น เพื่อกระจายลักษณะประชากร

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นเฉพาะการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์เท่านั้น มีระยะเวลาทดลองการใช้กลยุทธ์เพียง 3 เดือน ซึ่งพบว่าสหกรณ์มีกิจกรรมและความเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ดีขึ้น จึงควรจะมีการศึกษาวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เช่น การระดมทุน การให้เงินกู้และรับชำระคืนเงินกู้หรืออื่น ๆ ที่สหกรณ์ได้ดำเนินธุรกิจ เป็นต้น

3. ควรจะมีการศึกษาวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ขนาดใหญ่ ที่มีปัญหาคล้ายกับสหกรณ์ผู้นำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด เพื่อเป็นการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เข้มแข็ง เป็นที่พึ่งพาของมวลสมาชิกได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2519). รายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลข้าวmung อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2532). คู่มือการสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. (2540). เอกสารทางวิชาการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การสหกรณ์. กรมส่งเสริมสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.
- _____. (2546). เอกสารเผยแพร่อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร : กส 3/2546 ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. (2548). คู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชน. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- เกรียงศักดิ์ ปัทมเลขา. (2531). ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์. สงขลา : ภาควิชาพัฒนาการเกษตร. คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เกษม สาหร่ายทิพย์. (2539). การวิจัยและการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม. (2536). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของสหกรณ์การเกษตรวารินชำราบ จำกัด จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ช่อมณี สุคันธิน. (2534). พฤติกรรมของสมาชิกที่ดีต่อความสำเร็จของชุมนุมสหกรณ์การเกษตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2532). www.gspa-sk-buu.net
- ธานี พิทักษ์ผล. (2536). การมีส่วนร่วมของสมาชิกกับผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในภาคเกษตรของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นำชัย ทนุผล. (2531 : 58 - 59). วิธีเตรียมโครงการวิจัย. เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

- บรรพต ฉายเดือนแสง. (2533). แนวทางในการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร
กำแพงแสน จำกัด. ปรินิพนธ์มหาบัณฑิตเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร :
อักษรเจริญทัศน์.
- บุญมี จันทรวงศ์. (2543). เอกสารวิจัยส่วนบุคคลยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ในภาค
เกษตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
ประกายศรี ศรีรุ่งเรือง. (2524). วิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู
เชียงรายจำกัด จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปรินิพนธ์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประยงค์ สายประเสริฐ. (2537 : 39). การจัดการของเกษตรกรผู้ถือครองขนาดเล็ก.
เชียงใหม่ : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2538). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักพิมพ์
มหาบัณฑิตวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยาใจ ไวยาบาล. (2529). ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรที่ประสบความสำเร็จระดับสูงในจังหวัดภาคกลาง. วิทยานิพนธ์
ปรินิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ลำยอง สำเร็จดี และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยการคัดกรองข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนา
ทัศนคติในการวิพากษ์วิจารณ์โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ระยะที่ 2 และ 3 สกว.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศิริวรรณ วงศ์สมบัติ. (2533). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านใน
เขตอำเภอสันทราย และอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปรินิพนธ์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พิษณุโลก. (2549). รายงานการสอบบัญชีสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้าน
กร่างพิษณุโลก จำกัด ประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2549. พิษณุโลก :
สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พิษณุโลก กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- สุรีพร พงษ์พาณิชย์. (2548, มกราคม). "บทความศูนย์ข้อมูลเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.
แห่งประเทศไทย คณะวนศาสตร์และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย," วารสาร
Ecotourism Network Newsletter. 54 (12). 25 - 30.

อภิชาติ มนัสตรง. (2542). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์
การเกษตร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์.
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อำนาจ อนันตชัย. (2531). [www.gspa - sk - buu.net](http://www.gspa-sk-buu.net)

Yamane, To. (1973). **Statistics : An Industry Analysis**. 3 rd ed. New York : Harper
International Edition.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือ คำแนะนำอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์
และบทบาทสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์

ความหมายของสหกรณ์ (Cooperatives)

สหกรณ์ คือ “องค์กรการของบุคคล ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกันและควบคุมตามหลักประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม”

ความหมายของคุณค่าของสหกรณ์ (Cooperative Values)

สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยเหลือตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมและความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นโดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์

ความหมายของอุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology)

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่าความช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดีอยู่ดี ความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม

ความหมายของหลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles)

หลักการสหกรณ์ คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจ และเปิดกว้าง

ข้อสังเกตที่สำคัญจากการประชุม

(1) ฟังตระหนักว่าการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิก จะต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของบุคคล (คำว่า “บุคคล” หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับ ช่มชู้จากผู้อื่น

(2) อย่างไรก็ดี การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนสมาชิกและสหกรณ์ไม่ถือว่าขัดกับหลักการสหกรณ์ข้อนี้

(3) สมาชิกสมทบนั้น ควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะพิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภท เพราะตามปกติสมาชิกสมทบมาจากบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ใดรับสมาชิกสมทบจำนวนมาก ก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้ แม้ว่ากฎหมายจะได้ห้ามมิให้สมาชิกสมทบมีสิทธิบางประการก็ตาม

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

ข้อสังเกตที่สำคัญจากที่ประชุม

พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงกายใจ และสติปัญญาในการดำเนินการและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยผ่านช่องทางหรือองค์กรต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ และที่ประชุมใหญ่

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

ข้อสังเกตที่สำคัญจากที่ประชุม

(1) หลักการสหกรณ์ข้อนี้มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่า บทบาทที่สำคัญของตน คือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน (Co - owners customers) จึงต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้สมทบทุน ผู้ควบคุมและผู้อุดหนุน หรือผู้ใช้บริการของสหกรณ์ มิใช่เข้ามาเป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เท่านั้น

(2) ในการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อความเป็นธรรมแก่สมาชิก ส่วนหนึ่งจะต้องกันไว้ไว้เป็นทุนสำรอง ซึ่งจะนำมาแบ่งกันไม่ได้ แต่เป็นทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาเองถือว่าเป็นทุนทางสังคม นอกนั้นอาจแบ่งเป็นเงินปันผลในอัตราจำกัด และเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนแห่งธุรกิจ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

ข้อสังเกตที่สำคัญจากที่ประชุม

(1) สมาชิก กรรมการและพนักงานสหกรณ์รวมทั้งหน่วยงานส่งเสริมสหกรณ์ต้องสำนึกและตระหนักอยู่เสมอว่าสหกรณ์เป็นองค์กรช่วยตนเอง เพราะฉะนั้นสหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจ หรือทำสัญญาใดๆ ตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล

(2) การรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐ หรือบุคคลภายนอกไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระของสหกรณ์ หากผู้ใดให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย รวมทั้งธำรงไว้ซึ่งความเป็นตัวเองของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ

ข้อสังเกตที่สำคัญจากที่ประชุม

(1) หลักการข้อนี้เป็นจุดอ่อนของสหกรณ์ในประเทศไทยทุกระดับทั้งสหกรณ์ขั้นปฐมและสหกรณ์ขั้นสูง เพราะขาดแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาทางสหกรณ์ให้เป็นบทบาทและความรับผิดชอบของขบวนการสหกรณ์อย่างแท้จริง ทั้งๆ ที่ได้รับเริ่มให้จัดตั้งกองทุนสะสมจัดสหภาพสหกรณ์จากกำไรของสหกรณ์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2492 และแม้จะมีการจัดตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและมีชุมนุมสหกรณ์แห่งชาติบ้างแล้ว ส่วนราชการที่ทำหน้าที่

ส่งเสริมสหกรณ์ก็ยังคงดำเนินการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์ แทนจะเรียกได้ว่า ช้ำซ้อนกับขบวนการสหกรณ์โดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ขบวนการสหกรณ์สามารถ รับผิดชอบให้การศึกษา และฝึกอบรมทางสหกรณ์ได้ด้วยตนเองในที่สุด โดยมีหน่วยงานของรัฐ ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอตามความจำเป็น และเน้นการฝึกอบรมข้าราชการ ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(2) การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศมีความมุ่งหมายและเน้นกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- การศึกษามุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นสมาชิกในอนาคต มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการสหกรณ์ รวมทั้งมีความสำนึกและตระหนักใน สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก หรือให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณสหกรณ์

- การฝึกอบรมมุ่งให้กรรมการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มีความรู้ ความสามารถและทักษะ รวมทั้งความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน

- ส่วนสารสนเทศนั้นมุ่งให้บุคคลทุกกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับเยาวชนและ ผู้นำด้านความคิดเห็น เช่น ผู้นำชุมชน นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ผู้นำองค์กรพัฒนาชุมชน ฯลฯ โดยเน้นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง

(3) หลักสูตรและเนื้อหาของการศึกษา อบรม ควรครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

ข้อสังเกตที่สำคัญจากที่ประชุม

(1) แท้จริงการร่วมมือระหว่างสหกรณ์เป็นหลักการเดียวกันกับการร่วมมือระหว่าง บุคคลธรรมดาในการจัดตั้งสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้วยขนาด มีอำนาจ การต่อรองสูงขึ้น และนำไปสู่การรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์อาจทำได้ทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ในแนวนอน สหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ว่าประเภทเดียวกันหรือไม่สามารถร่วมมือกันได้ในทุกระดับเพื่อ ประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและขบวนการสหกรณ์ในแนวตั้งสหกรณ์ในท้องถิ่นประเภท เดียวกัน ควรรวมตัวกันทางธุรกิจ เป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และ ระดับระหว่างประเทศและสหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับ ทุกสหกรณ์ควรรวมตัวกันเป็น องค์กรสหกรณ์สูงสุด (Apex Organization) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านอุดมการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การแนะนำ การกำกับดูแล การตรวจสอบ การวิจัยและการพัฒนา ฯลฯ

(3) วัตถุประสงค์สำคัญของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ คือ เพื่อให้สหกรณ์สามารถ อำนวยผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมแก่สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และทำให้ ขบวนการสหกรณ์เข้มแข็ง เพราะฉะนั้นสหกรณ์ท้องถิ่นแต่ละสหกรณ์และสหกรณ์ชั้นสูงต้อง

เป็นสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชีวิตชีวา (Viable & Sustainable) และร่วมมือกันในลักษณะของ “ระบบรวม” หรือเป็นเอกภาพ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

ข้อสังเกตที่สำคัญจากที่ประชุม

(1) สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้นการดำเนินงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นการพัฒนาที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ หรือเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการและความใฝ่ฝันของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายโอกาส ความสามารถ และอนาคตของคนรุ่นหลัง

(2) เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ก็เป็นสมาชิกของชุมชนนั่นเอง สหกรณ์จึงควรมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนนั้นแบบยั่งยืน

ความหมายของวิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices)

ที่ประชุมได้กำหนดนิยามคำว่า “วิธีการสหกรณ์” ดังนี้

วิธีการสหกรณ์ คือ การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี สิทธิของสมาชิกสหกรณ์ มีดังนี้

1. เข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อเสนอความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนน
2. เข้าชื่อเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ
3. เสนอหรือได้รับเลือกเป็นกรรมการ หรือผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์
4. ได้รับบริการทางธุรกิจและทางวิชาการจากสหกรณ์
5. สิทธิอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์

หน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์
2. เข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่สหกรณ์นัดหมาย
3. ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง
4. สอดส่องดูแลกิจการของสหกรณ์
5. ร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ พัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและมั่นคง

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก

สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

*****

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

คำชี้แจง ให้เติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

- 1. ประถมศึกษา ป.1 – ป.6
- 2. มัธยมศึกษา ม.1 – ม.6
- 3. อาชีวศึกษา ปวช. – ปวส.
- 4. อนุปริญญาหรือปริญญาตรี
- 5. อื่นๆ (ระบุ).....

4. ขนาดเนื้อที่ถือครองและการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร.....ไร่ แยกเป็น

- 1. ที่ดินของตนเอง.....ไร่
- 2. ที่ดินเช่าจากผู้อื่น.....ไร่
- 3. ที่ดินผู้อื่นให้ใช้ทำประโยชน์.....ไร่

5. รายได้ของครอบครัวในรอบปีที่ผ่านมา (ม.ค. – ธ.ค.49).....บาท แยกเป็น

- 1. รายได้จากการปลูกพืช.....บาท
- 2. รายได้จากการเลี้ยงสัตว์.....บาท
- 3. รายได้อื่นนอกเหนือจากการเกษตร.....บาท

6. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์.....ปี

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน

ข้อความ	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง
1. สหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย		
2. สหกรณ์เป็นของสมาชิกทุกคนที่มีหุ้นในสหกรณ์ตามมูลค่าหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และสมาชิกคนหนึ่งจะถือหุ้นได้ไม่เกิน 1 ใน 5 ของมูลค่าหุ้นทั้งหมด		
3. สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สินเชื่อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่าย รับฝากเงินจากสมาชิก		
4. บุคคลที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้ ต้องเป็นเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองพอสมควร มีความขยันและซื่อสัตย์		
5. การจัดตั้งสหกรณ์มุ่งรวมคนที่มีความเดือดร้อน เพื่อช่วยเหลือตนเองในการประกอบอาชีพ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน		
6. การออกเสียงของสมาชิกในที่ประชุม จะออกเสียงได้เพียงคนละ 1 เสียงเท่านั้น แม้ว่าจะมีหุ้นเท่าใดก็ตาม		
7. ในการประชุมสมาชิกของสหกรณ์ สมาชิกจะมอบหมายให้คนอื่นไปประชุมเพื่อออกเสียงแทนตนไม่ได้		
8. การจัดสรรกำไรจะกระทำได้เฉพาะในที่ประชุมใหญ่แห่งบรรดาสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกเท่านั้น		
9. เงินปันผลตามหุ้น ท่านจะได้รับตามปริมาณหุ้นที่ท่านมีอยู่ในสหกรณ์ และในกรณีที่ปีนั้นสหกรณ์มีกำไรสุทธิ		
10. เงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ ท่านจะได้รับตามปริมาณธุรกิจที่ท่านได้มีส่วนร่วมกระทำกับสหกรณ์ในระหว่างปี และในกรณีที่ปีนั้นสหกรณ์มีกำไรสุทธิ		

ข้อความ	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง
11. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ คือ บุคคลที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ และได้รับการไว้วางใจ โดยได้มาจากการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิก หรือผู้แทนสมาชิก		
12. บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จ คือ สมาชิกสหกรณ์, คณะกรรมการดำเนินการ, และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์		
13. สิทธิในการเลือกและได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการเป็นสิทธิโดยตรงของสมาชิก ที่พึงมีต่อสหกรณ์		
14. อุดหนุนหรือทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ร่วมปฏิบัติตามระเบียบนโยบายและข้อบังคับสหกรณ์ การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เข้าไปบริหารงานในสหกรณ์เป็นหน้าที่ของสมาชิก		
15. ประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากสหกรณ์ คือ ได้ใช้บริการธุรกิจต่าง ๆ ได้รับเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน รวมทั้งได้รับคำแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพ		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การประชุมสหกรณ์ในแต่ละครั้ง ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจและได้รับประโยชน์จากการประชุมเพียงใด					
2. ปริมาณการถือหุ้นประจำปี และการถือหุ้นตามส่วนเงินกู้ตามที่สหกรณ์กำหนดมีความเหมาะสมอย่างไร					
3. การฝากเงินกับสหกรณ์มีความมั่นคงเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์					
4. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากทุกประเภทของสหกรณ์น่าพอใจเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์					
5. จำนวนเงินที่สหกรณ์ให้กู้ยืมเพียงพอกับความจำเป็นของครอบครัว					
6. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สหกรณ์คิดต่อสมาชิกอยู่ในอัตราที่เหมาะสมเพียงใด					
7. สินค้าที่สหกรณ์จัดหามาจำหน่ายเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิกสหกรณ์เพียงใด					
8. ถ้าสหกรณ์จะทำการประชาสัมพันธ์รายการและราคาสินค้าที่มีจำหน่ายทางสื่อต่างๆ เช่น ทางวิทยุ, หอกระจายข่าว, แผ่นพับ ฯลฯ ท่านคิดว่าจะสร้างภาพและดึงดูดใจให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าเพิ่ม					
9. ราคาสินค้าที่สหกรณ์จำหน่ายในปัจจุบัน เหมาะสมและยุติธรรมเพียงใด					
10. สหกรณ์ได้เน้นในเรื่องการตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกด้านตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไม่เหมือนกับธุรกิจทั่วไป ที่เน้นกำไรสูงสุดให้กับองค์กร					
11. อัตราเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนที่สหกรณ์จัดสรรให้แก่สมาชิกมีความเหมาะสมและเป็นธรรมอย่างไร					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. การดำเนินงานของคณะกรรมการในฐานะตัวแทนของสมาชิกเป็นที่น่าพอใจเพียงใด					
13. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นที่น่าพอใจของสมาชิกเพียงใด					
14. ท่านพอใจต่อระเบียบ ข้อบังคับ และมติต่าง ๆ ของสหกรณ์เพียงใด					
15. การเป็นสมาชิกสหกรณ์ ทำให้ครอบครัวมีการกินดี อยู่ดี ขึ้นกว่าเดิม					

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ในทุกๆ ปี สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด มีการสำรวจความต้องการสินค้าในประเภท ปริมาณ และราคาจำหน่ายมากน้อยเพียงใด					
2. ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง เช่น ปริมาณและจำนวนสินค้าที่สมาชิกต้องการ ราคา วิธีการซื้อ ทางสื่อต่างๆ อย่างน้อยเป็นแผ่นพิมพ์ให้สมาชิก เพื่อให้เข้าใจง่าย					
3. สินค้าที่สมาชิกต้องการต้องเป็นสินค้าที่ได้มาตรฐานและบริการทันเวลาตามฤดูกาล หรือตรงตามความต้องการของสมาชิกและมีความคล่องตัวมากขึ้น					
4. สหกรณ์ควรจัดให้มีบริการด้านการจัดส่งสินค้าให้ถึงหรือใกล้บ้านสมาชิกที่มาใช้บริการเป็นจำนวนมากหรือรวมกันมาคราวละปริมาณมาก					
5. สหกรณ์ควรจัดให้มีตู้และเอกสารแสดงความคิดเห็นต่อตัวสินค้าต่างๆ และการให้บริการของเจ้าหน้าที่, คณะกรรมการดำเนินการ เมื่อมีสมาชิกมาใช้บริการกับสหกรณ์					
6. สหกรณ์ฯ ควรจะมีการวางแผนเชื่อมโยงธุรกิจประสานงานกับองค์กรท้องถิ่น หรือหาแหล่งเงินทุน ในการจัดหาสินค้าไว้รองรับความต้องการของสมาชิกให้เพียงพอ					
7. สหกรณ์ฯ ควรมีข้อมูลที่สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมแยกเป็นประจำ เป็นครั้งคราว และไม่เคยร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินการมีส่วนร่วม หากพบว่าผู้ใดไม่เคยร่วมกิจกรรมเป็นเวลาติดต่อกันหลายปีสมควรให้ออก					

ข้อคำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. สหกรณ์ฯ ควรเปิดโอกาสให้สมาชิก มีส่วนร่วมในการกำหนดข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ ที่จำเป็นไว้ให้สหกรณ์ถือใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ					
9. สหกรณ์ฯ มีการประชุมใหญ่สามัญทุกปี ทำให้สมาชิกสามารถเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่เป็นประโยชน์ได้เป็นอย่างดี					
10. คณะกรรมการดำเนินการ ได้นำเอาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิก ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
11. สมาชิกสหกรณ์ผู้นำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และทักท้วงพร้อมเสนอข้อคิดเห็นต่อการดำเนินกิจการของสหกรณ์ได้มากน้อยเพียงใด					
12. คณะกรรมการดำเนินการ ได้จัดเวทีหารือพูดคุย พบปะแลกเปลี่ยนความคิดจากผลการดำเนินการที่ผ่านมา กับสมาชิกสหกรณ์มากน้อยเพียงใด					
13. สมาชิกสหกรณ์ผู้นำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน (นโยบาย) การดำเนินงานของสหกรณ์มากน้อยเพียงใด					
14. ในการให้บริการในกิจกรรมด้านต่างๆ ของสหกรณ์ ควรเป็นแบบกันเอง และบริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส จะทำให้สมาชิกเกิดความประทับใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น					
15. ในการที่จะให้สมาชิกสหกรณ์เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์ คณะกรรมการและผู้นำระดับกลุ่มย่อย ควรจะเป็นตัวอย่างในกิจกรรมนั้นๆ ก่อนเสมอ					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค
แสดงผลการพิจารณาคุณภาพของกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ
สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิษณุโลก จำกัด

แสดงผลการพิจารณาคุณภาพของกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่าง พิษณุโลก จำกัด

รายละเอียด	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. คู่มือหรือเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์			
1.1 เนื้อหาเหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
1.2 อ่านเข้าใจง่าย	5	0.00	มากที่สุด
1.3 นำไปปฏิบัติได้	5	0.00	มากที่สุด
2. จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์หลักการวิธีการสหกรณ์			
2.1 เนื้อหาเหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
2.2 ระยะเวลาเหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
2.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	5	0.00	มากที่สุด
2.4 การนำไปประยุกต์ใช้	4.75	0.305	มากที่สุด
3. กำหนดกิจกรรมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม			
3.1 เหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
3.2 ได้แสดงความคิดเห็น	5	0.00	มากที่สุด
3.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	5	0.00	มากที่สุด
3.4 การนำไปประยุกต์ใช้	5	0.00	มากที่สุด
4. การสนทนากลุ่ม			
4.1 เหมาะสม	5	0.00	มากที่สุด
4.2 ได้แสดงความคิดเห็น	5	0.00	มากที่สุด
4.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	5	0.00	มากที่สุด
4.4 การนำไปประยุกต์ใช้	5	0.00	มากที่สุด

ข้อความ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
5. การแบ่งกลุ่มกิจกรรมการมีส่วนร่วมและคัดเลือกผู้นำกลุ่มให้มีหน้าที่ในการติดตามผลของกิจกรรม			
5.1 เป็นการติดตาม	5	0.00	มากที่สุด
5.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	5	0.00	มากที่สุด
6. กระตุ้นเตือนโดยการเยี่ยมบ้าน ใช้จ่ายหมายไปรษณียบัตร หรือโทรศัพท์			
6.1 เป็นการกระตุ้นเตือน	5	0.00	มากที่สุด
6.2 มีประโยชน์	5	0.00	มากที่สุด

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายประสิทธิ์ โพธิ์สุ สหกรณ์จังหวัด (เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 8) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก
2. นายอภิชาติ มนัสตรง นักวิชาการสหกรณ์ 7ว สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก
3. นายอนุฉิมพงษ์ กะสินัง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก
4. นางปทุมมา ศรีนครธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6ว สำนักงานพัฒนาชุมชนเขต 6 จังหวัดพิษณุโลก

ภาคผนวก ง

แสดงผลพิจารณาความสอดคล้องแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC)

แสดงผลพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC)

เนื้อหา	ผู้ทรงคุณวุฒิ						ระดับคุณภาพ
	1	2	3	4	รวม	IOC	
ด้านความรู้ความเข้าใจ							
1. สหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อ ดำเนินธุรกิจช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
2. สหกรณ์เป็นของสมาชิกทุกคนที่มีหุ้นในสหกรณ์ตาม มูลค่าหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และสมาชิกคนหนึ่ง จะถือหุ้นได้ไม่เกิน 1 ใน 5 ของมูลค่าหุ้นทั้งหมด	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
3. สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สินเชื่อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่าย รับฝากเงินจาก	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
4. บุคคลที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้ ต้องเป็น เกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองพอสมควร มีความ ขยันและซื่อสัตย์	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
5. การจัดตั้งสหกรณ์มุ่งรวมคนที่มีความเดือดร้อน เพื่อช่วยเหลือตนเองในการประกอบอาชีพ และ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
6. การออกเสียงของสมาชิกในที่ประชุม จะออกเสียงได้ เพียงคนละ 1 เสียงเท่านั้น แม้ว่าจะมีหุ้นเท่าใดก็ตาม	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
7. ในการประชุมสมาชิกของสหกรณ์ สมาชิกจะ มอบหมายให้คนอื่นไปประชุมเพื่อออกเสียงแทนตน	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
8. การจัดสรรกำไรจะกระทำได้เฉพาะในที่ประชุมใหญ่ แห่งบรรดาสมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกเท่านั้น	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
9. เงินปันผลตามหุ้น ท่านจะได้รับตามปริมาณหุ้นที่ท่าน มีอยู่ในสหกรณ์ และในกรณีที่ปีนั้นสหกรณ์มีกำไรสุทธิ	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
10. เงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ ท่านจะได้รับตามปริมาณ ธุรกิจที่ท่านได้มีส่วนร่วมกระทำกับสหกรณ์ในระหว่างปี และในกรณีที่ปีนั้นสหกรณ์มีกำไรสุทธิ	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
11. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ คือ บุคคลที่ เป็นสมาชิกสหกรณ์และได้รับการไว้วางใจ โดยได้มา จากการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิก หรือ	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้

เนื้อหา	ผู้ทรงคุณวุฒิ						ระดับคุณภาพ
	1	2	3	4	รวม	IOC	
9. ราคาสินค้าที่สหกรณ์จำหน่ายในปัจจุบัน เหมาะสมและยุติธรรมเพียงใด	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
10. สหกรณ์ได้เน้นในเรื่องการตอบสนองความต้องการสมาชิกทุกด้านตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ไม่เหมือนกับธุรกิจทั่วไป ที่เน้นกำไรสูงสุดให้กับองค์กร	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
11. อัตราเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนที่สหกรณ์จัดสรรสมาชิกมีความเหมาะสมและเป็นธรรมอย่างไร	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
12. การดำเนินงานของคณะกรรมการในฐานะตัวแทนของสมาชิกเป็นที่น่าพอใจเพียงใด	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
13. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นที่น่าพอใจของสมาชิกเพียงใด	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
14. ท่านพอใจต่อระเบียบ ข้อบังคับ และมติต่าง ๆ ของสหกรณ์เพียงใด	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
15. การเป็นสมาชิกสหกรณ์ ทำให้ครอบครัวมีการกินดีอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสม							
1. ในทุกๆ ปี สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกว้างพิชญ์โลก จำกัด มีการสำรวจความต้องการสินค้าในประเภท ปริมาณ และราคาจำหน่ายมากน้อยเพียงใด	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
2. ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง เช่น ปริมาณและจำนวนสินค้าที่สมาชิกต้องการ ราคา วิธีการซื้อทางสื่อต่างๆ อย่างน้อยเป็นแผ่นพิมพ์ให้สมาชิกเพื่อให้เข้าใจง่าย	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
3. สินค้าที่สมาชิกต้องการต้องเป็นสินค้าที่ได้มาตรฐานและบริการทันเวลาตามฤดูกาล หรือตรงตามความต้องการของสมาชิกและมีความคล่องตัวมากขึ้น	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
4. สหกรณ์ควรจัดให้มีบริการด้านการจัดส่งสินค้าให้ถึงหรือใกล้บ้านสมาชิกที่มาใช้บริการเป็นจำนวนมากหรือรวมกันมาคราวละปริมาณมาก	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้

เนื้อหา	ผู้ทรงคุณวุฒิ						ระดับคุณภาพ
	1	2	3	4	รวม	IOC	
5. สหกรณ์ควรจัดให้มีผู้และเอกสารแสดงความคิดเห็นต่อตัวสินค้าต่างๆ และการให้บริการของเจ้าหน้าที่, คณะกรรมการดำเนินการ เมื่อมีสมาชิกมาใช้บริการกับสหกรณ์	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
6. สหกรณ์ฯ ควรจะมีการวางแผนเชื่อมโยงธุรกิจประสานงานกับองค์กรท้องถิ่น หรือหาแหล่งเงินทุน ในการจัดหาสินค้าไว้รองรับความต้องการของสมาชิกให้เพียงพอ	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
7. สหกรณ์ฯ ควรมีข้อมูลที่สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม แยกเป็นประจำ เป็นครั้งคราว และไม่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินการมีส่วนร่วม หากพบว่าผู้ใดไม่เคยร่วมกิจกรรมเป็นเวลาติดต่อกันหลายปี สมควรให้ออก	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
8. สหกรณ์ฯ ควรเปิดโอกาสให้สมาชิก มีส่วนร่วมในการกำหนดข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ ที่จำเป็นไว้ให้สหกรณ์ถือใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
9. สหกรณ์ฯ มีการประชุมใหญ่สามัญทุกปี ทำให้สมาชิกสามารถเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่เป็นประโยชน์ได้เป็นอย่างดี	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
10. คณะกรรมการดำเนินการ ได้นำเอาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิก ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้ ใช้ได้ ใช้ได้
11. สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิชญโลก จำกัด มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และทักท้วงพร้อมเสนอข้อคิดเห็นต่อการดำเนินกิจการของสหกรณ์ได้มากน้อย	1	1	0	1	3	0.75	ใช้ได้
12. คณะกรรมการดำเนินการ ได้จัดเวทีหารือ พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดจากผลการดำเนินการที่ผ่านมา กับสมาชิกสหกรณ์มากน้อยเพียงใด	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
13. สมาชิกสหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านกร่างพิชญโลก จำกัด มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน (นโยบาย) การดำเนินงานของสหกรณ์มากน้อยเพียงใด	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้ ใช้ได้

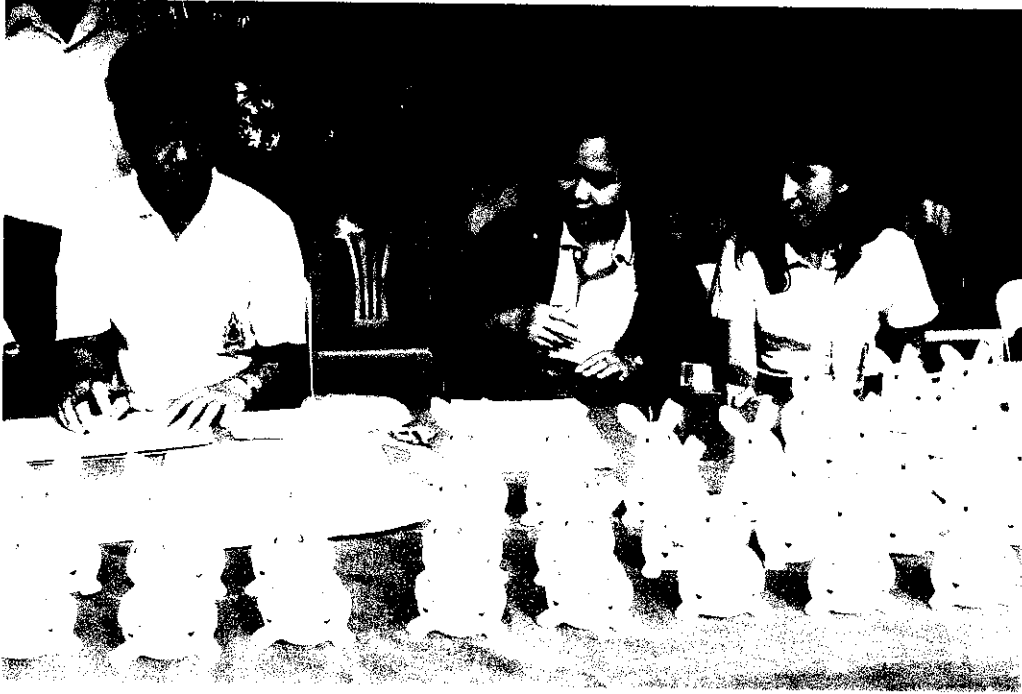
เนื้อหา	ผู้ทรงคุณวุฒิ						ระดับคุณภาพ
	1	2	3	4	รวม	IOC	
14. ในการให้บริการในกิจกรรมด้านต่างๆ ของสหกรณ์ ควรเป็นแบบกันเอง และบริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จะทำให้สมาชิกเกิดความประทับใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น	1	1	0	1	3	0.75	ใช้ได้
15. ในการที่จะให้สมาชิกสหกรณ์เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์ คณะกรรมการและผู้นำระดับกลุ่มย่อย ควรจะเป็นตัวอย่างในกิจกรรมนั้นๆ ก่อนเสมอ	1	1	1	0	3	0.75	ใช้ได้

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

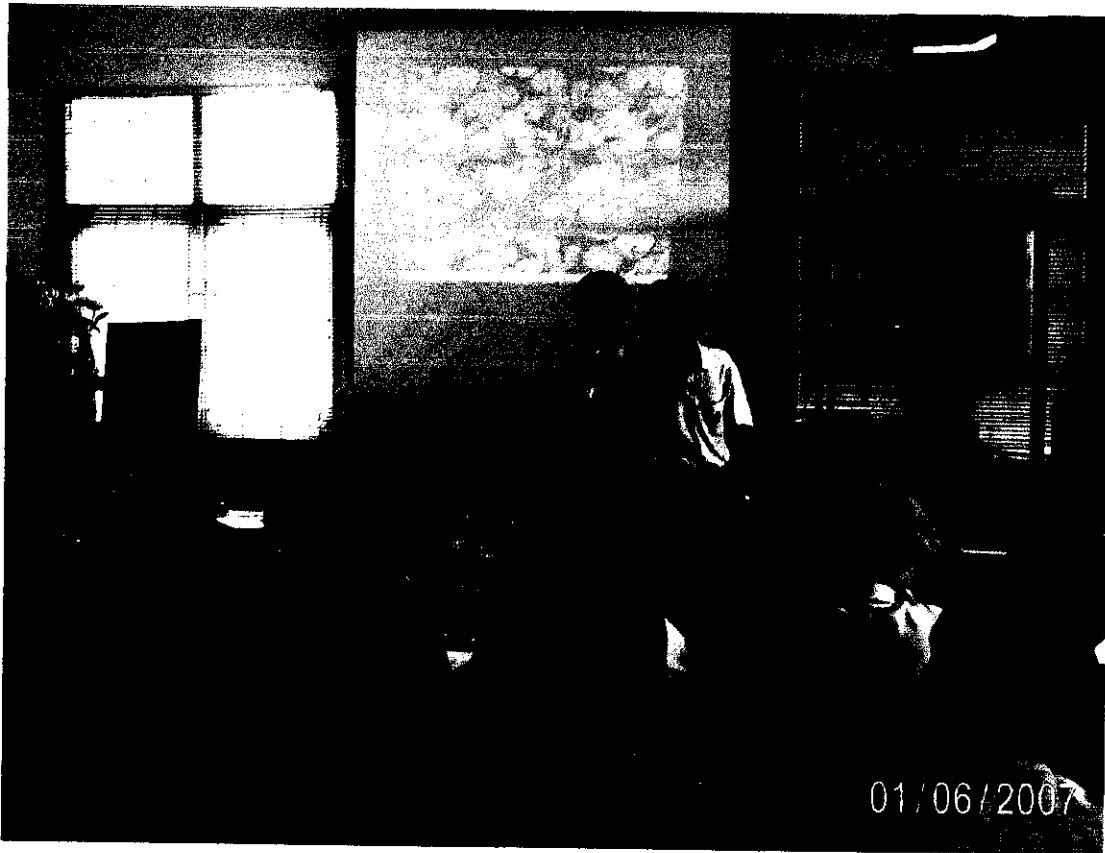
1. นายประสิทธิ์ โพธิ์สุ สหกรณ์จังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก
2. นายอภิชาติ มนัสตรง นักวิชาการสหกรณ์ 7ว สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก
3. นายอนุฉิมพงษ์ กะสินัง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก
4. นางปทุมมา ศรีนครธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6ว สำนักงานพัฒนาชุมชนเขต 6 จังหวัดพิษณุโลก

ภาคผนวก จ
ภาพกิจกรรม

กิจกรรมการมีส่วนร่วม
โครงการออมทรัพย์วันละบาท

การให้การศึกษาอบรม

การสนทนากลุ่ม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นายภิรมย์ สิทธิกมลรัตน์
เกิด 4 กุมภาพันธ์ 2502
สถานที่เกิด จังหวัดพิษณุโลก
ที่อยู่ปัจจุบัน 177 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

ประวัติการทำงาน

สถานที่ทำงาน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก
ตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์
(เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7)

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2514 ประถมศึกษาปีที่ 1 – 7 โรงเรียนบ้านกร่าง
(พระชาวยัยสิทธิ์)
พ.ศ. 2519 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม
พ.ศ. 2521 ประกาศนียบัตรวิชาการสหกรณ์ สถาบันการศึกษาทาง
สหกรณ์กรมส่งเสริมสหกรณ์
พ.ศ. 2536 ปริญญาตรี (สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์)
แขนงวิชาสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2550 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก